

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadóért felelős: Ferenc Gém a OMGE igazgatója.
Felelős szerkesztő: Emilassy Zoltán az OMGE szerkesztő-újságírója.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 23. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Budapesti őszi luxoslóvásár.

Az „OMGE.” védnöksége alatt a „Budapesti Tattersall-társaság” által rendezett f. évi őszi XXXIV. számú luxoslóvásárt szeptember 30-tól október 2-ig tartják meg. A vásár díjazással lesz egybekötve és pedig: a négyesfogatokra 3, a hínásfogatokra 2, a jukkerfogatokra 3 és hátaslovakra 3 kitűzött díjakon felül még a vásár legkiválóbb loanyagára a magy. kir. földművelésügyi miniszter ur is egy külön értékes díjat tűzött ki. A díjazás feletti bírálatot az OMGE. kebeléből kiküldött bizottságok végzik. A vásár bejelentési határideje szeptember 16-án jár le. Bejelenteni csakis a vásárszabályokat magukon foglaló bejelentési lapokon lehet, melyet bárkinek felszólítására a Tattersall titkársága (Budapest, Külső Kerepesi-ut 5.) küld meg.

A gazdatársadalom szociális feladata.

Irta és a nagyváradi kongresszuson felolvasta:

Mailáth József gróf.

Mikor jelen előadásom tételét megállapítottam — megvallom — lelkeemben némi tépelődés támadt.

Vajjon számíthatok-e arra, hogy előadásom tárgya iránt közérdeklődést kelthessenek, a legszorosabb értelemben vett gazdatársadalmon kívül?

Am — mi tagadás benne — nálunk legalább eddig, mikor gazdavidág, gazdatársadalomról beszéltünk vagy írtunk, a társadalom azon osztályát értettük, mely a legszorosabb értelemben földnek birtokosa, földnek munkáltatója, avagy munkása, aki acélos buzánkból nyer jövedelmet, akinek száma, munkaeszköze a kapa, az eke; egyáltalán, akik hivatásszerűen gazdálkodnak.

Ezek együttesen alkotnak a magyar gazdatársadalmat.

És így bizony az általam tárgyalandó kérdésben a nagyközönség kétségén kívül igen tekintélyes részének kevés vagy éppen semmi érdeklődését sem várhatnók.

Tépelődésemet azonban csakhamar teljes megnyugvás váltotta fel.

Ma már ugyanis hatalmas, nagy közönség vallja, hogy tovább nem szabad abban a hitben maradnia az országnak, mintha a magyar gazdatársadalmat csak az általam előbb körvonalozott tényezők alkotnák.

Igenis a mi szociális életünk, társadalmunk újabb és sajátos átalakulása meghozta azt az időt, mikor tágabb értelemben a magyar gazdatársadalomnak eleven, tevékeny tagja lehet, sőt hazafias kötelességből lennie kell minden polgárnak, ki ezt az apánk véréből megáztatott földet hazájának ismeri, aki tagja bármely hivatás terén nemzete testének, aki eszi a magyar föld kenyerét, izleli sóját, issza vizét és borát.

Nincs ugyanis a mi társadalmunknak egyetlen osztálya sem, amelynek hivatása, érdekössége oda ne fűzné több szállal is a földhöz és a földet munkáló néphez. És nincs oly magas értelmiség vagy hideg bezárkózott kalmar-kebel, melyhez a mi ügyünk olykor-olykor joggal be ne kopogtathatna.

Minden népnek, nemzetnek meg van a maga lelki hajlandósága, mely tevékenységének irányt szab. Ez alapon a mi hazánk valójában agrárállam: földművelő gazdanemzet vagyunk. És a nemzet lelkének eme jelensége nemesak hogy nem változott, de erősebb tünetekben, a földnek forró szeretetében, mondjuk, ugyszólván a földéhségben, hatalmasan, újra és újra éled.

„A mi népünk szereti a földet. Földet, sok földet akar; a földért képes testének minden erejét sorompóba állítani, a földért kel a tengeren túlra és le a bányák emberirtó mélyébe, a gyárszörnyetgek sorvasztó kohójába, hogy majd itthon földet vásárolhasson.”

De nemesak magának a népnek természetében leljük meg ezt az alapvonást. A nemzet egészének sajátos karaktere a gazdálkodás iránt való hajlandóság.

Híres államférfiak közt voltak és vannak szenvedélyes gazdák. A magyar nemzetől méltán

*) V. ö. „A papság és a szövetkezeti mozgalom.” Spiró gr. kath. lelk. 1906.

síratott József nádor, József főherczegünk nem volt-e gazda a gazdák elsőj között? Koszorus költőnk Jókai, szintén szenvedélyes gazda volt az ő kedves gyümölcsfáinak közepette; orvosok, ügyvédek, pedagógusok között nem találunk-e százakat és százakat, kik szabad idejüket a gazdálkodással töltik? Mit szóljak a magy. r iparosokról, kik között annyi gazdálkodó emberre találunk?

És említés nélkül hagyhatnánk-e a magyar asszony hajlandóságát a gazdálkodásra? Vegyük csak el tőlük a majorságot, a szőlőt, bizony legkedvesebb foglalkozásuktól fosztjuk meg őket. Vörösmarty Mihály költőnk övezgy ódes anyjának az volt utolsó éveiben legnagyobb boldogsága, hogy fia, Mihály, visszaszerezte neki a régi kis gazdaságot, udvarházat és az atyai szőlőt.*

Ime így találkozik a magyar nép egy téren, így léssen tagja a gazdatársadalomnak a haza minden polgára, miből önként folvik, hogy a gazdatársadalom minden tagjára kötelesség is háramlik, mert mindenki hozzájárulhat a maga körében tevékenységével, tanácsával, élő példájával ama nagy munkához, mely hivatva van egy jobb, életrevaló, boldogulni tudó nemzetnek társadalmi szociális helyzetét kiemelni a kétségbeesés karjaiból.

Hogy eme nemzetünkre nézve életbevágó célt elérhessük, ismernie kell gazdatársadalmunknak az ő feladatát. Mert ez a társadalom is kinőtt ám régi formájából; új barázdát vágott itt is a haladó idő; az erő mérkőzeshullámai közé jutottunk. Kapcsolatot kell keresnünk a nemzet egészével és nekünk is közös munkára van szükségünk, munkára, mely összetartáshoz vezetessen.

Elismerem, hogy már ébredni kezdünk; hogy mindazok, amiket a gazdatársadalom feladatáról mondandó vagyok, már elhangzottak többünk ajkairól.

Am tapasztalati igazság, hogy amire újból és újból nem térünk vissza, amire nem akarunk többé gondolni, az csakhamar feledésbe megy, eltűnik; feledés, közöny borul rájuk, mint mikor

*) Lásd Gyulay Pál, „Vörösmarty Mihály élete”.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Gabona osztály.
Erőtakarmány osztály.
Tenyészállat osztály.
Szövetk. sertéshizlalás.

Vetőmag osztály.
Gazdasági anyagosztály.
Borgazdasági osztály.
Háztartási czikkek.

Gép osztály.
Biztosítási osztály.
Díjsszabási osztály.
Baromfitenyész. czikkek.

Alaptőke: 711,400 kor. Tartalékalap: 230,000 kor. Forgalmi visszatérítési alap: 118,773 korona. Tagok száma: 1299.

I. Az „aratási és cséplési”,
II. az „őszi vetőmag és virág”,
III. a „szüreti és borgazdasági”
idény-árjegyzékeink

megjelentek és azokat kívánatra bérmentve és ingyen küldjük.

Mai számunk 20 oldal.

a legszebben ébredő napot sötét fellegek takarják el.

Jelöljük meg tehát — legalább néhány téren — mik lennének gazdatársadalmunk legsürgösebb feladatai?

I. Háboruskodás, vagy ádáz harcoknak izzó szenvedelméi között — mint a tapasztalás igazolja — fejlődésről, ideális, vagy reális nemzeti fejlődésről szó sem eshetik. Hogy a harcolók közül az egyik fél veszteni fog, az csaknem bizonyos; ám nem tudom vajjon a győztesnek hitt másik fél nem fog-e szintén titkon vérző sebektől sajogni.

Háboruskodástól, emésztő harcoktól féltem én is a magyar nemzeti társadalmat.

Szemet hunyhatunk-e azon aggasztó jelenségek előtt, amik a kereskedelem, ipar és gazdaság között valóságos éket, választófalakat keresnek? Pedig elég gondot adna azon ellentétek kiegyenlítése, amik emberi gyöngeségből, félreértésekből keletkeztek.

A gazdatársadalom nem támad, csak önvédelemre szorítkozik. Az igazságot sem mondja ki azért, hogy vele ártson, mert jól tudja, hogy ez éppen olyan kárhóztos, mint a valótlan, hanem azért hangoztatja, hogy lássunk már egyszer tisztán. Teremtünk egy természetes alapot, lépünk oly közös területre, hol nem ellenfelek, de testvérek, egy célért munkálkodó polgárok nyújthatják egymásnak jobbukat. Hiszen a földművelés, ipar, kereskedelem a hazának oly hármass „nemtői”, testvérek a nemzet nagy egészében, kik egymás nélkül elsorvadnak, elgyengülnek, sőt elpusztulnak.

Tudom jól, hogy az elméleti tanok magas légiójában másképp is lehet ezt magyarázni, mint ahogyan nálunk tanítja sok álmodozó, kik nagyon magasra nézve, már-már a kutba estek.

Ámde ma már minden helyes alapon álló szociálpolitikus tisztában van azzal, hogy hazánkban virágzó kereskedelem és ipar csak erős, megizmosodott gazdasági gyökérből fejlődhetik.

A természet törvényeit visszacsavarni iszonyú kiábrándulás nélkül nem lehet. A természet szerves életének meg vannak a maga törvényei; épp úgy a társadalomnak is. Miként a fa csak akkor hozhat lombot, dus virágzatot s gazdag gyümölestermést, ha a gyökér egészséges és gondozott; úgy a mi társadalmunkban is csak akkor lehet szó kereskedelmünk és iparunk gazdag terméséről, ha a mezőgazdaság, ez a jó fejűstehén, kellő gondozásban és becsülésben részesül.¹⁾

Ugyan van-e honpolgár, helyesen gondolkodó ember e hazában, aki lelkéből ne óhajtana, hogy virágzó, tisztességes kereskedelmünk és iparunk legyen? Aki ne akarna, hogy az országban arra való helyen virágzó gyárak s ezzel karöltve gazdag produkció létesüljön?

De viszont ki ne tudná, hogy a gyárak és az ipari termelés gazdagsága egymagában még nem jelent boldogulást. Mit érnek mindezek, ha országunk lakóinak óriási többsége, a kis-

¹⁾ Nagy bölcsesség rejlik az öregek felfogásában, akik azt tartották, hogy ha a parasztnak, a gazdának termése, tehát pénze van, minden jól megyen ezen országban.

emberek földhöz ragadt szegények? Ha a földművelőnk pusztul, vesz a gazdasága; ha falvaink ritkulnak; ha nincs fogyasztó;²⁾ nincs anyagi jólét éppen ott, ahonnan az ipar és kereskedelem legbővebb táplálékát nyerhetné?

Miért hát a lárma, a harcz, ha nemzetgazdasági alapjainkat erősíteni akarjuk; ha a gazdaság szociális bajainak orvoslására tömörülünk, egyesülünk, szövetezünk? Miért az indokolatlan féltékenység, ha a gazdaság is függetlenségre és szabad mozgásra törekszik?

Mi a célunk ezzel, ha nem az erkölcsi és anyagi erők érvényesítése a társadalom felemelésére?

És ha ezen cél elérésére az ország a legmesszebb terjedő áldozatokat is meghozza, mint ahogyan ezt hosszú időn keresztül nem tette s ma sem teszi: kinek, vagy kiknek számára tenné azt? Egyeseknek, kiváltságos osztályoknak?

Nem. Önmagának, egész társadalmunknak; a kereskedelmnek és iparnak éppen úgy, mint a mezőgazdaságnak.

Minden áldozat, mit mezőgazdaságunk szociális kiépítése érdekében teszünk, vagy tenni fogunk, kamatostul hull vissza nemcsak a gazda, de a kereskedelem és ipar mezejére is. Mert mentől jobban kialakul az ország jóléte; mentől jobban érvényesül, tömörül e célra az összes társadalom erkölcsi és anyagi ereje: annál jobban részesül áldásaiban az ipar és kereskedelem is.

Azért bánjunk már csinján az okoskodásokkal is; sokkal élelvevágóbb kötelesség vár ránk, mint az okoskodás.

A becsületes belátás és cselekvés kötelessége. És mikor cselekedni akarunk, ne csak azt kutassuk, miből a baj származott, hanem lássuk, ismerjük el azokat a végzetessé válható szomorú eredményeket is, amik amabból folytak.

II. Mindennek folyamán megköveteli tőlünk, hogy tehát alaposan ismerjük a mi társadalmunk szociális kérdéseit.

Csak annak az ügynek szentelhetjük valójában erőnket, tehetségünket, melyet ismerünk; amit nem ismerünk, vagy félreismerünk, azt nem szerethetjük, aziránt feláldozással, lelkesedéssel nem viselkedhetünk, sőt félreismerés esetében könnyen igaztalanok, lelkiismeretlenek lehetünk.

Szociális kérdéseink tételeinek megítélésében, megoldásuknak módzataiban — fájdalom — a legújabb időben oly irány kezd feltűnni, mely a nemzetet, a magyar fajt végzetes ténnyel csalogatja.

Ki akarják emelni ezt a nemzetet azon fundamentumból, amelyen felépült és ezer éven keresztül annyi jó és balsors között fennállott. Megvetik multunkat, becsülik történelmi nagy alakjainkat, talán éppen azért, mert nem ismerik vagy modern hüségükben félreismerik. A hüség pedig nagy képzelt- és gondolathamisító.

A kozmopolitizmus, világpolgárság szédítő eszméjével és a tudomány nevében, de annak szerénye nélkül akarják felkavarni nemcsak az értelmiség, de népünk gondolatvilágát is.

¹⁾ V. ö. („Vissza a faluba.” Irta: Jules Méline. „Agrárpolitika.” Irta: Bernát István.

Azok akarják megrajzolni a nemzeti fejlődés jövő képét, akik nagyjainkat és egész multunkat félrelökik, elfeledvén, hogy egy nemzet csak addig élhet, míg nagy ősei jobban öntenek bele életet, reményt, mint bármely élő ember: akik hivallásukban azt hirdetik, hogy nincs más tudomány csak az ő tudományuk,³⁾ melynek immár bizonyos közvéleménye is van. Ám hogyan keletkezik ez a közvélemény? A nagy lármaival, zajjal mégis csak figyelmet kétenek, százan, meg százan minden további gondolkodás nélkül veszik át s adják tovább a hamis nézeteket. Ezek aztán — mi módon, látni fogjuk — behatolnak a tömeg közé is.

És mit teszünk mi ezen jelenségekkel szemben?

Sokáig tétlenül néztük. Másrészt nem iparkodtunk és ma sem iparkodunk tágabb tért biztosítani azon igaz és komoly tudósok számára, kik lelkük mélyebb és önzetlen tartalmával világosságot, közérthetőséget hoznának a társadalom nagy szociális kérdéseinek megoldásába.

A zajt csapó, hamis elveken épült s magát egyedülnek hirdető tudomány mindig fél az igazmondástól. Így volt már ez Sokrates idejében is. Ma, aki magányba vonul, hoz tanuljon, elmélkedjék, azt figyelemre nem méltatják. Az öndicsérről, az izgékony, az önző, sürgő-forgó, kapkodó embereknél áll ma a világ. Pedig mindazt — mondja Payot⁴⁾ — ami nagy és maradandó van a világon, az elmélkedők — esőndben, zaj nélkül hozták létre.

Vannak nekünk — hiába kicsinylik le őket — vannak bizony nekünk is igazi tudósaink, kik komoly munkában deresednek. Hívjuk őket elő szerény magányukból, hogy hosszú időn keresztül gyűjtött értékes nagy szellemi tőkéjüket aztán aprópénzre válthassuk és így népszerűvé tehesük. Ne tűrjük tovább, hogy mérgezett forrásokból táplálkozzék a társadalom szelleme.

III. A helyes, igaz alapelveken megvilágított társadalmi szociális tételek népszerűsítése minden bizonynyal a legszerencsésebb lépés, kezdet és a siker fele a mi feladatunkat illetőleg, ámde egymagában semmiesetre sem biztos és teljes siker.

A helyes eredményeket termelő szociális társadalmi élet nem az elméletek, a rendszerek pusztá kifejtésén, de még népszerűsítésén sem épülhet fel.

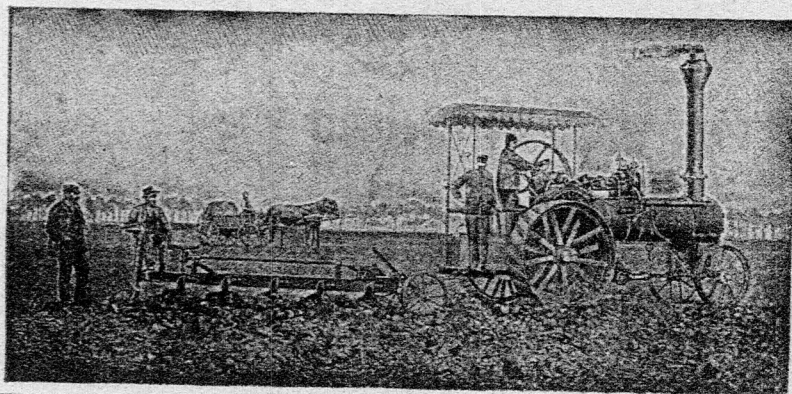
Gyakorlati életrendszerré kell annak válnia, minthogy vérré kell válnia az életet fenntartó táplálóanyagának.⁵⁾

¹⁾ Így pl. Jászi Oszkár dr. ur a Társadalomtudományi Társaság legutóbbi gyűlésén lekiicsinyli az Akadémiát, a Közgazdasági Társaságot, a Szent István Társulat tudományos és irodalmi osztályát, ezeknek — ugymond — a szociális tükájja nem az igazi. Az igazi — így mondotta — az, amit mi tudósok csinálunk. Lásd: „Huszadik Század” VII. évfolyam, 8. szám, 1906 augusztus hó 167—171. lap.

²⁾ „Az akarat nevelése.” Irta: Payot Gyula, francziából Weszely Ö. V. ö. 119—121. lapokat.

³⁾ A merő elmélet, ha nincs összekapcsolva konkrét gyakorlati esetekkel — azaz nem visz a valóságba — csak üres ábrándozókat szül. A merő empirizmus, egyoldalú tapasztalat pedig gépies mesterembert és nem művészt teremt. (Tayne: „A szellem és fejlődése.”)

Uj! Egységrendszerű gőzszántás. Uj!
(egy ölet fogó 7 vasú ekével)
Csekély befektetés. Olcsó üzem. Tökéletes munka!

Referenciák: (ugyanott állandóan üzemben)

Gróf Csekonics Endre zombolyai uradalma.
Fejérvary Géza, cs. kir. kamarás, nagybirtokos, Nagykeszi, Komárommegye.
Dreher-uradalom, Vaál, Fehérmegye.
Gróf Vigyázó Sándor uradalma Pusztá-Mikla, Pestmegye.
Báró Solymossy Jenő kisterennei uradalma.
Komárommegyei Gazdasági Egyesület, Komárom. stb., stb.

Egyedüli gyártója:

Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest, VI. kerület, Váci-ut 19.

A szó tanít. A tanok és tanítások szerény, de megdöntött megvalósítása épít, hézagokat tölt és ami fő, *tevékenységre indít*. Azért nem szabad megelégednünk a szociális kérdések egyszerű hangoztatásával, hirdetésével. Cselekedni is kell.

És mit teszen cselekedni? Cselekedni annyit tesz, mint bizonyos mozzanatokot végrehajtani.

Törődnünk kell a mi népünkkel; sokkal, igen sokkal többet kell foglalkozni a kisemberekkel. Hiszen nem egyszer hallottam a nép ajkáról, hogy őket azért sodorta magával az áradat, azért ugrottak az örvénybe, mert teljesen magukra voltak és most is magukra vannak hagyva.)

Mikor ugyanis a nép lelkét megbolygatják, csöndes életét fölverik, szíve egyik vagy másik sebére mérgezett tü hegyével érintik: a nép is filozofál. És milyen irányba fog egyszerre rohanni az ő logikája?

Elhagyja a természetes utat és indul vakon az után, akit végre megmentőjének, szabadítójának hisz. És aki hamarabb jön neki segíteni, fölvert gondolatainak szálait tovább fűzni; aki az ő álmaiból bűvész módra a valóság színébe tudja burkolni, sőt lelkében már megvalósultnak feltűnteti: a nép azé. Főleg mikor tapasztalta és sok helyen ma is tapasztalja, hogy az a földesur, vagy csak a föld zsirját sajtoló bérlő a nép iránt teljesen közönyös, sorsa iránt egészen érzéktelen, az év legnagyobb részében hidegen és szó nélkül halad el mellette és csak akkor ismeri, mikor izmaira szüksége van, csodálkozunk-e, ha az a nép keserűséggel telik meg? Vagy titkos gyűlöltje lesz minden kabátos embernek, kiknek mindegyikében ellenséget lát, vagy nyílt földosztó, vakon rohanó sztrájkoló, behunyja szemét és bezárja szívét nemesak jótévedője előtt, de saját családjának jövő sorsa előtt is.

Ó nagyon jól ismerték és ismerik ezen jelenségeket azok, a „társadalom doktorai“, kik „zabolátlan filozófiai szabadságban“ monopóliummá akarják tenni a társadalmi szociológiát és kiknek tanítványai közül ma már annyi és annyi „magyarul gondolkodni és

érezni nem tudó“ ifju szerepel és agitál a nép hullámzó tömegében.

Lehet, hogy az *európai tudós* gondolatában kéjgő doktor urak, mikor látni fognak ádáz tanaik eredményét a forradalmi polgárságban és a földült, magyar társadalom romjain... talán mea culpa-val fogják bevallani és nem dicsekedve, miként Hegel tette, hogy csak egy tanítványuk értette meg őket s az is félreértette...

De való, szomorú való, hogy tanítványaik közül sokan mozgatói, kezdeményezői, vezetői a sztrájkoknak és a szakegyletekben a társadalmi tudomány, illetőleg a magukat „mi tudósok“-nak nevező doktorok *csalhatatlan* tanainak népszerűsítésére fiókiskolákat rendeznek.

A lármát és izgatást összetévesztik az igazi hazafias lelkesedéssel, többször tudatosan és nem minden önző cél nélkül. Papagálymódra adják át tudós tanárik bölcsességét, anélkül, hogy ők maguk tisztában volnának vele. A fölzigatott nép szószólóit is aztán valóságos fiók papagályokká oktatják ki.

Elérkezett az idő, sürgős társadalmi feladatunkká vált, hogy ennek a bomlasztó, romboló áradatnak gátakat emeljünk. A társadalom szociális életének egyensúlya csak akkor áll helyre, ha azok a népek természetes vezetői, kik számtalan száakkal fűződve a néphez, vele természetes benső kapcsolatban állanak.

Ifjuságunk 90%-a nem a tudományra készül, hanem az életre. Az életnek pedig magyarul gondolkodó és magyarul érző férfiakra van szüksége különösen most, mikor a kérkedő, a becsmérlő, a romboló elem napról-napra nő, az alkotó, konzerváló elem napról-napra fogy.

Hát férfiakat, magyarul gondbokoló és érző férfiakat kell nevelnünk az ifjuságban.

És hol keressük, hol találjuk ezt az ifjuságot? Az egyetemeken, a liceumokban, papnevelőkben, tanítóképzőkben és minden oly intézetben, hol a magyar ifjuság az élet és nemcsak a tudomány férfiaivá nő és képződik.

Vezessék be ezen intézmények a magyar ifjuságot hivatásszerű foglalkozásuk mellett a szociális élet sokoldalú változataiba, nemesak a merő elméletbe*) és nem az üres hipotézisek országába, de a való élet mezejére is.

Hazai ifjuságunk nagy többsége, egyetemi polgáraink javarésze, mely most is lelkesedő és cselekvésre kész, kebléhez fűzhetné a magyar népet. Volt idő s nem is oly régen, mikor az udvarházakban növekvő ifjakat „kiseb-bik gazdájának“ tekintette a nép; és ez a kisebbik gazda is úgy ismerte népszerűen a falubelieket, mint a földesur, a nagyobbik gazda és úgy érzte ennek a népek örömét és hubánát, mint az ő ura tyja. Társadalmi feladatunk megoldásában ezeknek a komoly, magukat a lármázó, népigaztó testülettől mindig távol tartó ifjaknak nagy segítségünkre kell lenniök. Ugyancsak rájuk vár a magyar szociális életben a vezetés és fenntartás szerepe is.

IV. A gazdatársadalom jökora része ámul és bámul azon jelenségen, hogy a józan magyar népet úgy félre lehetett vezetni, még azok

íránt is ellenségek tenni, kiknek csak hálával adózhatik.

Hát t. uraim, már eddig is láttuk és meggyőződhetünk arról, hogy ebben semmi esudálatraméltó sincs.

Ellenségtől tanulni nem szégyen. Tagadhatatlan, hogy az ő sikereik *fürugója hatalmas szervezkedésükben rejlik*. És amint a vezérek szervezve vannak, akkép van szervezve az összetartó zandóság, tudatosan, fokozatosan, az egész vonalon az ugynevezett *szociálista mozgalom*.

És ezzel a szervezethez szemben hogyan van, miképpen áll a gazdatársadalom?

Nyíltan ki kell mondanom, hogy *nagyon szomorúan, sőt kétségbeejtő módon*.

Itt-amott okoskodunk, tanácskozunk, de a kötelességteljesítéstől még mindig távol vagyunk.

Kevés kivételt leszámítva, a gazdatársadalom csak akkor foglalkozik ez ügygel és általában néppel, akkor kezdik megvitatni saját érdekeiket, mikor pl. az aratási szerződés ideje közeledik, vagy mikor a baj már itt van. Pedig hiába szedünk ujonczot, mikor már a háboru küszöbén állunk; akkor hiába kapkodunk, hogy ujonczainkat betanítsuk.

A gazdák rendszerint akkor veszik észre a bajt, mikor már a jól szervezett munkászervektől jól megdolgozott, izgatott néppel állanak szemközt. Így aztán magukra vessenek gazdáink.

De félreértést nem akarok okozni. Mikor én *szervezkedésről* beszélek, egy pillanatra sem hagyom hallgatóimat abban a feltevésben, mintha én harczot, háborut óhajtanék a szervezkedéssel.

Egész szerény működésem mindig a *társadalmi béke megteremtését célozta, munkálta*. Ma még jobban.

Már előbb nyilatkoztam, mikor a kereskedelem, ipar és mezőgazdasági háboruskodásról esett szó, hogy mi a véleményem a háboruskodásról.

Most újra és újra kiemelem, hogy a *gazdaközönség sem szervezkedhetik harczra, háborura*. Ha ezt tenné, lelkiismerete ellen cselekednék és — ha lehet így mondani — mindkét fél végtelen kárára. Mert ha bizonyos is, hogy az izgatás által hadilábra állított munkásnépet az első időben talán némi előnnyel kecségteti is a mozgalom, ha a gazdaközönség a törvénnyel kezében vagy úgy-ahogy, pl. idegen munkások alkalmazásával segít is magán de az ily eljárás később *megrontja azt az összhangot, mely a gazda és a munkás közt — kölcsönös érdekekben — annyira kívánatos*.

Nem levernünk, nem elnémitanunk kell tehát a népet. *Szervezkedésünk célja leszen a kisember, a föld népének felemelése, falusi jólétének megteremtése. Célünk újra összefűzni a bizalomnak szétépett, összekuszált szálait*.

E szent, e nemes, hazafikötelességszerű feladat megoldása egységes eljárás, tudatos szervezet nélkül — lehetetlen.

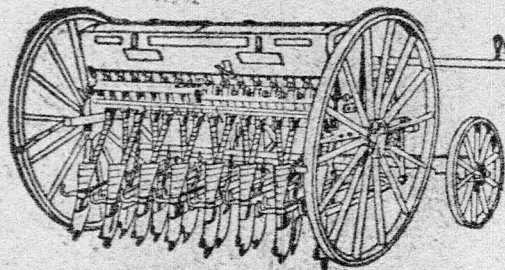
Lehetetlen a többek között a következő okokból is:

Mit ér az, ha egyesek, talán elszigetelten, lelkek egész melegségével karolják föl a nép ügyét?

*) A mai bajok főforrása — mint többször kifejtetem — hogy nemesak főuraink, de birtokosaink is amaz aszályos, sorvasztó időben csak akkor érezték magukat a nemzet intelligenciájának, ha a nagyobb városokba, főleg a fővárosba özönlöttek és állandóan ott tartózkodhattak. Azt hitték és ma is hiszik sokan, hogy a műveltség, a magas arisztokratizmus csak emitt kaphat talajt, megfelelő szellemi táplálékot. A nép teljesen magára maradt. Az urasági kastélyok üresen állottak. Igen találó megjegyzést tesz erre vonatkozólag a már idézett Payot francia író, aki ezeket mondja: „Vidékinek lenni nem azt jelenti, hogy valamely faluban vagy vidéki városban lakik az ember. Vidékiek Párisban is lehetünk, mert ha annak az elnevezésnek értelme van, nem jelenthet mást, mint minden magasabb törekvés hiányát. Vidéki az az ember, aki fejét csupa haszontalansággal tömte tele, aki az életben nem vesz észre, mást, mint az evést és ivást, az alvást és a pénzjárást; az ily oktondúnak nincs más szórakozása, mint a dohányzás, a kártyajáték és az övével egyforma magas műveltségű emberekkel való, durva tréfálkodás. Ha azonban a vidék n, tegyük föl falun, valakinek érzéke van a természet iránt és állandó összeköttetést tart fenn a legnagyobb tudósokkal (mondjuk népével is), nem érdemli meg az immár sértő jellegű elnevezést: vidéki.“ (Jelzett mű: A röstök álokoskodásai. 240—241. lap.)

*) V. ö. 14. lap. Tayne: „A szellem és fejlődése.“

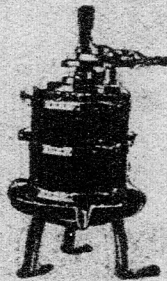
Eredeti "KINCSEM" vetőgépek

alsó- és szabadalmazott felső kiömlési készülékkel.

Kiválóan szilárd alkotású szőlő-zuzók és szőlő-sajtológ

Szücs Ödön-nél Budapest, VI., Nagymező-u. 66.

Mit ér az, ha eselégeinket házunk, tüzhelyünk tartozandóságába fogadjuk?

Mit, ha egyesek elmennek a munkabér legmagasabb határáig?

Ha többen időt, vagyont áldoznak a falusi jólét minden ágának emelésére, ha téli foglalkozásról gondoskodunk, ha földhöz juttatjuk a népet, mit ér?

Mikor még ma is annyian és annyian, birtokosok, nagy- és albérlők, módosabb kisgazdák fizetett gépnek, vagy fizetett ellenségnek teki-tik a parasztot, sorsukkal mitsem törődnek: hagyják vergődni, pusztulni, a tengerentúlra indulni.

A nép könnyen állatánosít. Egyes, kötelességtudó, humánus gazda törekvése kárba vész, ha a többség egykedvű, tétlen, szűkmarku. Mikor egyszer a tömeg fel van ígálva, mindenkit azonos elbánásban részesít.

És történjék csak legkisebb, ami a méltánytalanság látszatát mutatja, a hírlapok és a népvézérek azonnal fölfújják, kiszinezik, hogy sokszor maguk a munkások is igazságtalannak találják.

Igy történt, hogy legtöbbször egyesek miatt szenved az egész gazdaközönség. De szenved maga a nép is, mely többé nem tud különbözni, hanem rohan s viszi családját is a kése veszedelmbe.

De a szervezkedésre más hazafias kötelességnek is kell bennünket indítani.

A gazdaközönségnek függetlennek, erősnek kell lenni. Függetlennek, erősek pedig csak akkor lehetünk, ha összetartunk s mindenki kivétel nélkül megteszi a maga kötelességét.

A kormányzattól függő gazdaközönség, a politikai körülmények valamely nem várt alakulásánál, könnyen játékszere lesz a hatalomnak.

Azért is kell hát szervezkednünk, hogy ne szoruljunk minden lépésünkben a kormány gyámkodására.

De van-e jogos reményünk erre az életbevágó szervezkedésre?

Ez a gazdagylés azt jelenti, hogy talán van. Am még sem teljes a mi örömünk. Hol van, hol marad földbirtokosainknak nagy része? Nem látom itt őket. Nem akarnak velünk találkozni? Pedig oly időkben élünk, mikor itt egyesülni kellene mindenkinek, mert periculum in mora!

V. Megdöbbenő jelenség lenne tehát és elaludt lelkiismeretre mutatna, ha gazdaközönségünknek vezetésre hivatott elemei között még ma is sokan volnának, akik a szociális kérdéssel még most sem foglalkoznának; nem látnák be, hogy szociális bajaink attól a perectől datálódnak, mikor kiszákmányolni, félrevezetni, egyszerűen pusztulni hagyjuk népünket.

És továbbá még ma sem látnak be, hogy a méltán megsiratott Károlyi Sándor grófnak és munkatársainak mily éleslátásuk volt, mikor hirdették, hogy nincs többé más mentsvára a mi pusztuló, elcsüggedt népünknek, elnéptelenült falvainknak, mint — a szervezkedés? Hirdették s ők maguk mentek elől hatalmas példával.

Mennyi és mily akadályokkal kellett megküzdeniük! Még ott is akadtak s milyen kerékkötekre, ahonnan legkevésbé várhatták. Mennyi kicsinylést, gonyt kellett eltűrniük! Közismert dolog.

Am ők haladtak föltartoztathatatlanul. Ma már nem kell többé bizonyítanunk, hogy az ezme nemcsak életrevaló, nemcsak megtestesíthető, de csakugyan egyedüli mentsvára is a mi népünknek.

A legigénytelenebb szervezkedésnek is, legyen az bármily irányu, csodás hatása van.

Falvak, egész vidékek tanuskodnak, hiteles számadatok kiáltják, hogy a szervezkedés leg-hatalmasabb eszköze a gazdatársadalom új életre keltésének és társadalmi feladata eredményes megoldásának.

Egy legszerényebb gazdakör is a maga idején és helyén ellenállhatatlan befolyást gyakorol népünkre s egészen más, egészségesebb légkörbe vezet, ahol újra éled lelke, munkássága, kividül egész lelki világa.

És mégis . . . mégis! Hány és hány vidék és község szendereg álomban, tétlenül, akár a tetszhalott!

Miért?

Talán kicsinylik; talán nem bíznak már népünkben?

Tették-e kísérletet? Avagy hoztak-e csak egy kevés áldozatot is ez irányban?

Hát hol, micsoda más téren akarják már ezt a népet is együtt látni? Hát nem akarnak velük érintkezni, csak akkor, amikor izmaikra, munkakerejükre szükségük legyen? És ami fő, mikor látunk már utána, hogy ez a nép ne maradjon téli foglalkozás nélkül? Hiszen csak el kell ismerni, hogy a földmives ember szegénységnek, következőleg elkeseredésnek egyik kardinalis oka az, hogy munkakerejét nem fejtheti ki az év egész folyamán.

Hogy mit tehetnek a szervekzetek ez irányban és mit tesznek, erről ma már szükségtelen bővebben beszélni.

Mindenek dacára még mindig tespedésben élnek egész vidékek. Fázna sokan a társadalmi munkától, mások pedig a határozatlanság, az akaratlanság terepén tapadnak.

Igazán gyavaság, hogy ez a nagy és hatalmas gazdatársadalom még maig sem tudott szervezkedni. Tojástáncot járunk. Himezünk-hámozunk, ahelyett, hogy nyitlan rámutatnánk hazánk, a magyar nép és faj ellenségeire és azokat eltörpítve, ártalmatlanokká tenni igyekeznénk.

Társadalmi légkörünk pedig már nagyon telített. A magyar nép saját földjén, saját légkörében nem jól érzi magát; arczán viseli fájo szívének busongását. Hitében meggyöngítve nem mer eg felé egyenesedni; honszerelmében megingatva, elfeledte költője szavait, hogy e hazán kívül a nagy világon nincsen számára hely, itt élnie, halnia kell.

Más, nem az ő lelkületéhez illő légkörébe esalták, esempésztek.

. . . Olvastam egy neves pedagógus könyvében a következő kis történetet:*)

Ősi tiszta, eleven vízből hattyukat esalogattak ki szivtelen játszadózókból. És elvitték őket egy más légkörbe, valami álló, büzhödő pocsolyába.

A hattyuk éltek, de szenvedtek. Időnkint való izgalmas nyugtalanságuk, levertségük, sőt szo-

*) V. ö. „A neveléstudomány kézikönyve.“ Felméri Lajos idézi Mme. Neckertől.

moruságuk, soványságuk, tollatlanságuk, sárgás színük eléggé mutatták, hogy ezek a nemes szárnyasok ebben a vízben uszva, nem érik el céljukat. A teremés szegényének látszanak.

Kérdezgette is új gazdájuk ettől is, amattól is a sorvasztó változás okát.

— Vigyétek csak őket vissza a saját légkörükbe, az élő, tiszta, ősi vízbe és meglátjátok, mint hozza vissza erejüket az ősi élő víz üde hullámzása és meglátjátok, micsoda a hattyu.

És szót fogadott.

Elvitték őket vissza saját légkörükbe, ahol, mint őseik, növekedtek és éltek.

Rövid idő és micsoda lett újra a hattyuból! Ragyogó fehér színük, kecses mozdulataik, méltóságteljes alakjuk, nyakuk kiemelkedett és vigan szeldegéltek az élő vizet, megmutatván, hogy mi az ő igazi faji természetük és mi hiányzott fejlődésükhöz. (Edm. progr. 1.)

Uram!

A mi népünket is veszélyes játékokkal esalogatták és esalogatják az ő természetes faji légköréből, a hazai éltető levegőből ősi, tiszta vizeinkről — a kozmopolitizmus, a világpolgárság zagyva pocsolyájába, hogy feledjék a hőmpölygő Dunát, melyet így szólít meg a költő: „Tán hazám könnyje vagy te nagy folyó“; a kanyargós kristály Tiszát, az Alföld végtelen rónáját, mely Petőfi szerint dajkája dalaival van tele, hogy letörjék erről a népről a magyar faj zománczát, hogy még szavajárásán se érezzék ki zengő nyelvének ize, zamata, hogy észjárásából is kiirtsák sajátos józanságát, szivéből kilopják hitéhez és hazájához való rajongását.

Vesszük már észre a magyar nép egy részének csüggedését, időnkint való izgalmas nyugtalanságát Lehajlott, földre szegzett szemében sem fénylik már szive békessége. Honnan e változás, honnan e nyugtalanság?

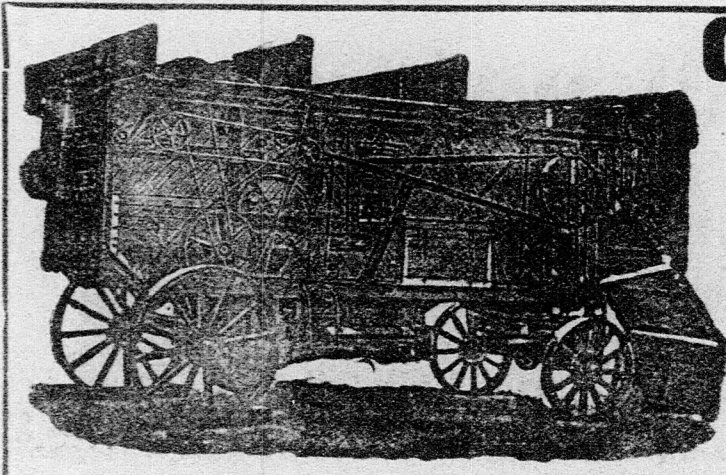
Vigyük csak azt a magyar fajt vissza az ő légkörébe, hagyományaink, történelmünk, ősi erényeink tiszta üde légkörébe: majd meglátjuk újra mi a magyar. Hozzuk vissza erejét, bizalmát, munkakedvét: építsük, szerezzük vissza az elpusztult tüzhelyeket adjunk szárnyai erejének, munkásságának szabadabb tét: akkor látjuk majd meg, hogy ez a szívós sok viharral szembe szállt magyar faj élni és boldogulni fog. — itt köztünk és velünk — egy megfrissült új életet nyert magyar társadalomban.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A trágyatermelés és kezelésről.

☞ Hogy a trágyázás a gazdaságban nemcsak szükséges valami, hanem hogy az hasznos is hajt, azt ma már — hála Istennek — nemcsak a képzetesebb gazdák, hanem a parasztagdák is belátják; de dacára annak, hogy a trágya hasznosságáról meg vannak győződve, mégis azt tapasztaljuk, hogy a parasztagdák egyáltalában keveset és rossz minőségű trágyával trágyáznak és hogy a nagy uradalmakban sem trágyáznak annyit-amennyit és olyan minőségű trágyával, amilyennel kellene.

Graepel Hugó gépgyáros

Marshall Sons & Co. Limited vezérigazgatók. BUDAPEST, V. ker., Városliget 40-48. sz.

Ajánlja: eredeti Marshall-féle gőzlekomobiljait, saját gyártmányu legújabb cséplőgépeit, szabadalmazott kombinált gabona- és lóheracséplőgépeit és szabadalmazott törekrostaít vaslemezéből. Eddig körülbelül 8000 darabot szállítottam.

Legjobb sikerrel kipróbálva.

Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napig próbára küldeni és visszafogadni, ha nem jobb mint bármely másfajta törekrosta!

Gasdasági árjegyzéket, törekrosta-leírást, miniat és elismaró levélfuztet kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Mi lehet sorban az tisztában sági érték ségü és

Az alk képesség trágyakez igen is jövedelm

Hogy e ban szük süljön és toktól er

hogy a p a trágyát kevés va kezelésér

esetre se azt a kell ugy, ami fog olyan lően táp

állatok, trágyát t nak tart

hogy az hajt olya tunk és azon ár

termelt t Hogy e tel, hogy dig — m felesleges

ségét, az kül is: l hiánybáb kább ese

telepnek semmi k mindig k gödröt a agyaggal

Másod letesen le ezt pedig kocii vag lepre, ab

duk és r igával ke Harma gyülemle

nem kell csatorná trágyagó vezetjük, könnyü

Ugyszint trágya l elérte. T süljön, a szüksége

Ha a hasznoss kezd ere Miután félig kor

külön tartó igény

L BU

Mi lehet ennek oka? Nézetem szerint legelső sorban az, hogy a gazdák nagy része nincs tisztában azzal, hogy milyen a trágya hasznossági értéke és így nem iparkodnak a kellő mennyiségű és minőségű trágya termelésére.

Az alábbi sorokban ki akarom — szerény képességemhez képest — mutatni, hogy az okszerű trágyakezelés és a kellő trágyának termelése igen is kifizeti magát és hogy az igen is bő jövedelmet hajtó befektetés.

Hogy a trágya hasznót hajtó legyen, első sorban szükséges, hogy az kellő kezelésben részesüljön és másodsorban, hogy kellően táplált állatoktól eredjen; és mit látunk ezt illetőleg? Azt, hogy a parasztgazdák egyáltalában nem kezelik a trágyát és hogy nagyon sok nagybirtokon is kevés vagy semmi gond nem fordítatik a trágya kezelésére. Már pedig a nem kezelt trágya semmi esetre sem fog olyan hasznót hajtani, mintha azt a kellő kezelésben részesítettük volna, éppen úgy, amint egy nem kellően táplált állat sem fog olyan erőt kifejthetni, mint az, mely kellően tápláltatott; továbbá azt, hogy az igaz állatok, melyek ma még sokhelyt az egyedüli trágyát termelő állatok, nagyon is gyengén vannak tartva. Ennek következménye azután az, hogy az istállótrágyának esufolt valami, nem hajt olyan hasznót, mint amilyent tőle elvartunk és hogy így, a legtöbb gazda sokalja azon árt, amennyibe neki a haszonállatok által termelt trágya jön.

Hogy a trágyát kezelni lehessen, első feltétellel, hogy rendes trágyatelepünk legyen, az pedig — ma még — vajmi ritkán található, mert felesleges kiadásnak tartják a trágyatelep költségét, azt tartva, majd csak meg lesznek anélkül is; hogy azonban a gazdaság trágyatelep hiányában mennyit veszít, azt bizony a legritkább esetben tudják mérlegelni. Pedig a trágyatelepnek létesítése egy gazdaságban ugyszólván semmi kiadást nem okoz, mert a eselődésnek mindig kerül annyi ideje, hogy egy megfelelő gödröt ásson és hogy annak alját és oldalait agyaggal jól kiverje.

Második feltétel, hogy a trágya mindig egyenletesen legyen elterelve és kellően letaposva; ezt pedig szintén igen könnyen érhetjük el, ha kocsit vagy szekérrel viteljük ki a trágyát a telepre, ahol azt mindjárt kellően széjjel szórjuk és rajta minden nap más helyen hajtunk igával keresztül.

Harmadik feltétel, hogy a trágyát az összegyülemléssel trágyaléval megöntözzük; ehhez nem kell egyéb, minthogy a trágyalévet vezető csatornát, ahelyett, hogy azt az árokba vezessük, a trágyagödörben létesítendő trágyalégyűjtő-kutba vezessük, az itt összegyülemléssel trágyalé azután könnyű szerrel öntözhető széjjel a trágyán. Ugyszinté nem okoz valami óriási munkát a trágya leföldelése, ha az a kellő magasságot elérte. Tehát hogy a trágya kezelésben részesüljön, ahhoz inkább csak jóakarattal, mint pénz szükségessé.

Ha a jól és rosszul kezelt trágya közötti hasznossági értékkülönbséget kutatjuk, következő eredményre jutunk:

Miután a közönséges, vagyis középminőségű, félig korhadt istállótrágyának 100 kilója 4 kg.

gabonatöbbletet képes előállítani, mely gabona-többletnek értéke — a trágya kihordása és teregetése által okozott költség levonása után — legalább 42 fillér, kitesz egy számos marha által termelt trágya egyenértéke 42 koronát, a rossz kezelés által azonban a trágya nem hoz 4 kg. terméstöbbletet, hanem csak 3, sőt 2 kilogrammot, amiből kitűnik, hogy egy állat által termelt trágya nem értékesül 42 koronával, hanem csak 31 $\frac{1}{2}$, sőt 21 koronával; míg ha a trágyát kifogástalanul kezeljük, úgy, hogy trágyánk nem középminőségű, hanem kitűnő minőségű lesz, úgy ez aránylag magasabb terméstöbbletet fog hozni, mely terméstöbbletet 5, sőt 6 kg. gabona lehet, melynek értéke 52 $\frac{1}{2}$, sőt 63 fillér lehet és így értékesül az egy állat által termelt trágya 52 $\frac{1}{2}$, sőt 63 koronával, eszerint kitűnik tehát, hogy egy és ugyanazon állat által termelt trágya a rossz kezelés mellett 21 és jó kezelés mellett 63 korona értékű lehet.

Ha már most azt kutatjuk, hogy milyen a különbség a jól és rosszul táplált állatok által termelt trágyának hasznossági értéke között, a következő eredmény mutatkozik:

1000 kg. élősúlyra fogyasztanak az állatok rendszeres takarmányozás mellett egy év alatt:

15 q. luczernaszénát, melyben 34.5 kg. nitrogén, 8 kg. foszforsav és 21.9 kg. káli, 15 q. zabosbükköny szénát, melyben 34 kg. nitrogén, 9.3 kg. foszforsav és 29.5 kg. káli, 98 q. répát, melyben 17.6 kg. nitrogén, 7.8 kg. foszforsav és 47 kg. káli, 64 q. tavaszi szalmát és polyvát, melyben 35.8 kg. nitrogén, 17.9 kg. foszforsav és 104.3 kg. káli, 51 q. zöld zabosbükkönyt, melyben 26 kg. nitrogén, 7.6 kg. foszforsav és 26.5 kg. káli, 57 q. zöld luczernát, melyben 41 kg. nitrogén, 9.1 kg. foszforsav és 25.6 kg. káli, 63 q. zöld esalamádét, melyben 11.9 kg. nitrogén, 6.3 kg. foszforsav és 23.3 kg. káli, 6 q. buzakorpát, melyben 11.3 kg. nitrogén, 1.3 kg. foszforsav és 0.9 kg. káli, továbbá kell alomszalma 58 q., melyben 27.8 kg. nitrogén, 12.7 kg. foszforsav és 36.5 kg. káli, összesen 239.9 kg. nitrogén, 80 kg. foszforsav és 315.5 kg. káli foglaltatik, vagyis egy számos állatra esne 120 kg. nitrogén, 40 kg. foszforsav és 158 kg. káli; ha már most azt tekintjük, hogy a nitrogénnek 80 $\frac{1}{2}$ -a, a többi anyagok pedig majdnem egészben foglaltatnak a trágyában és hogy a közepes minőségű félig korhadt trágyának 100 q-jában 50 kg. nitrogén, 26 kg. foszforsav és 63 kg. káli foglaltatik, kitűnik, hogy egy rendszeresen takarmányozott állat trágyájának legalább 50 $\frac{1}{2}$ -kal nagyobb a hatékonysága, mint a közepes minőségű trágyáé, vagyis ha a közepes minőségű trágyának 100 kilója 4 kg. gabonatöbbletet eredményez, úgy egy rendszeresen tartott állatnak 100 kg. trágyája, feltéve, hogy az kifogástalanul kezeltek, legalább 6 kg. gabonatöbbletet fog eredményezni.

A gyengén, vagyis külterjesen takarmányozott állatoknál, melyek 1000 kg. élősúlyra egy év alatt fogyasztanak:

43 q. tavaszi szalmát és polyvát, melyben 24 kg. nitrogén, 12 kg. foszforsav és 70.2 kg. káli, 14 kg. őszi polyvát, melyben 10 kg. nitro-

gén, 5.6 kg. foszforsav és 11.7 kg. káli, 29 q. tengeriszárát, melyben 14 kg. nitrogén, 11 kg. foszforsav és 47.6 kg. káli, 57 q. répát, melyben 10.2 kg. nitrogén, 4.5 kg. foszforsav és 27.3 kg. káli.

42 q. zöld luczernát melyben 30.2 kg. nitrogén, 6.7 kg. foszforsav és 18.9 kg. káli, 36 q. zöld zabosbükkönyt, melyben 18.3 kg. nitrogén, 5.4 kg. foszforsav és 18.6 kg. káli, 58 q. zöld esalamádét, melyben 9.9 kg. nitrogén, 5.8 kg. foszforsav és 21.4 kg. káli, továbbá kell alomszalma 58 q., melyben 27.8 kg. nitrogén, 12.7 kg. foszforsav és 36.5 kg. káli, összesen 144.4 kg. nitrogén, 83.7 kg. foszforsav és 252.2 kilogramm káli foglaltatik, esik egy számos állatra 72 kg. nitrogén, 32 kg. foszforsav és 126 kg. káli, vagyis a trágya hatékonysága — egyenlő trágyakezelés mellett — legalább 20—25 $\frac{1}{2}$ -kal gyengébb mint a rendszeresen takarmányozott állat trágyája. Tehát ha a rendszeresen takarmányozott állat után termelt trágya 100 q.-ja 63 koronával értékesül, a gyengén tartott állat trágyája 50.40, esetleg csak 47.25 koronát ér.

Miután a házilag termelt istállótrágya 100 kilójának előállítási ára vagy egyáltalában nem, vagy csak igen ritkán jön 40 fillérre 100 kilónként, látható, hogy a kellő mennyiségű trágya termelése bőven fizeti ki magát, továbbá látható az is, hogy a trágyának rendszeres kezelése feltétlenül szükséges.

Aufsatz Jakob.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

Hogyan csávázzunk az üszög ellen?*)

II.

A formaldehidet az utóbbi három évben mi is használtuk fertőtlenítő és csávázószerül. Amely kiváló szolgálatot tesz a fertőtlenítésnél, épp oly jó a csávázásra is: de mint Linhart tudós tanár ur, úgy meggyőződtem én is arról, hogy ezen szer csakis szakértelem s szigorú ellenőrzés mellett alkalmazható kár nélkül.

Mivel ez a gyakorlatban nehezen keresztül vihető, maradjunk tehát az egyszerű kezelést igénylő, elég olcsó s mondhatnám minden régi magtároshajdu vérebe átment rézgáliczoldattal csávázási módszer mellett.

A csávázási eljárás úgy a formaldehid, mint a rézgálicznál általánosságban ugyanaz. Megjegyzem, hogy mi a rézgáliczoldattal való csávázáshoz jobb tapadás végett $\frac{1}{2}$ % oltott meszet is veszünk.

A rézgáliczoldattal csávázásnál legtöbb alkalatlanságot s időt igényel a gáliczkő megtörése s forró vizbeni feloldása. En egy egyszerűbb s jól bevált eljárást követek. Mivel erről még nem hallottam s olvastam, engedelmet veszek magamnak a közérdek czéljából leírni: a rézgáliczot — úgy amint a kereskedésből vesszük — egy 4—5 liter nagyságu korpászsák vagy más ritkább szövethől készült zacskóba tesszük, a

*) Beérkezése után azonnal közöljük e gyakorlati irányu cikket, fentartva természetesen szakrovatvezetőnk utólagos bírálati jogát. Szerk.

„Dernit“

törv. védve.

Asbeszt kéreglemez,
különleges tetőfedési anyag, szürke palaszínű, kátránymentes,
tartós, ruganyos, szagtalan, vízhatlan, mézolás nem
igényel.

Asbeszt tetőmáz
régli avult fedéllemez, zsindely- és cseréptetők tel-
tésére és mázolására.

Minta és árjegyzék ingyen és bérmentve.

LUKÁCS ÉS MEITNER

aszfaltmü, fedéllemez és
vegyszeti termékek gyára

BUDAPEST, V., Váci-ut 118. sz.

Sürgőnyezim: DERNIT, Budapest.

csávázószer elkészítésére szolgáló kád belső oldalára egy szegél verünk oly magasan, hogy a zacskó a fenéktől 25—30 cm. magasan lógjon, a kádat vízzel szokott módon megtöljük s a zacskót a szegre felakasztjuk, így a gálicz hideg uton minden más művelet nélkül 1—2 óra alatt magától teljesen feloldódik.

Az 1%-os rézgáliczoldat teljesen megbízható, de elvül tartjuk: hogy ne csak üszögös gabonát csávázzunk, hanem a csávázást a kő- és porüszög ellen óvszerűen használjuk úgy az őszi, mint tavaszi kalászosoknál. *Berger Rezső.*

A szőlő, dinnye és ugorka peronoszpóra elleni permetezése bordói lével.

Általános a panasz, hogy az idén a bordói lével való permetezés keveset, vagy semmit sem használt a szőlő, dinnye és ugorka peronosporabetegsége ellen: hogy a permetezés dacára rothad a szőlőfürt, romlik és pusztul az ugorka és a sárgadinnye.

E jelenség oka az idei esős nyáron és az elkésett és elégtelen permetezésben rejlik. Normális időjárás mellett ugyanis kétszeri permetezés elegendő védelmet nyújt a szőlőt pusztító *Plasmopara* (Peronospora) *viticola*, ugyszintén a dinnyét és ugorkát pusztító *Pseudoperonospora cubensis* gomba ellen. A szőlőt közvetlen virágzás előtt 1/2—3/4%-os bordói lével permetezik első ízben, elvirágzás után pedig 1%-os oldattal s ez többnyire elégséges s csak néha válik szükségessé egy harmadszori permetezés ugyanazok 1%-os oldattal. A dinnyét és ugorkát először rendszerint július elején vagy közepén, olykor már június közepén, legkésőbb azonban akkor kell permetezni 1—1 1/2%-os bordói lével, mikor a gomba legelső nyomai jelentkeznek. Az első permetezést 2—3 hét múlva egy másodiknak kell követnie 1 1/2%-os oldattal s e két permetezés aztán többnyire elegendő is s csak ritkán lesz szükség harmadszori permetezésre. Ha azonban az eső a rézmész sőt lemosa a levelekről, akkor újból permetezni kell.

Az idei esős nyáron a legtöbbet két hibát követtek el a peronoszpóra elleni védekezésnél: 1. Eppen a sok eső miatt megkésték a permetezéssel és ha a sok és gyakran erős eső lemosta a permetező anyagot a levelekről, elmulasztották a permetezést rögtön megismételni, ami annival nagyobb hiba volt, mert éppen a sok eső rendkívül kedvezett a peronosporagomba elszaporodásának. 2. Épp az idén, tekintettel a sok esőre, nem kétszer, hanem a körülmények szerint 3—4-szer, sőt többször is kellett volna permetezni, vagyis mindannyiszor, ahányszor az eső a rézmész-sót lemosta a levelekről. Ugyszintén jó lett volna az idén, tekintettel éppen a sok esőre, a második és a későbbi permetezéseket erősebb, 1 1/2%-os oldattal végezni, minthogy ezeket nem mossa le oly könnyen az eső, mint a gyengébb oldatokat.

Hogy az idejében való permetezés még ily esős időjárás mellett is használ, mint aminő az idei nyáron volt, azt tanúsítja a házikertemben levő szőlőm. En ezt közvetlen virágzás előtt 1/2%-os bordói lével, elvirágzás után pedig 1%-ossal permeteztettem, a második permetezés

után 2 hétre pedig, minthogy a sok eső lemosta a levelekről a rézsót, még egy harmadik permetezésben is részesült, ugyanez 1%-os oldattal. Szőlőm erősen fejlett és sok és egészséges fürtöt hord. Szomszédaim és a magyaróvári szőlőbirtokosok legnagyobb része ellenben, minthogy elkésve és nem elégszer permetezték, panaszkodnak, hogy a fürtök rothadnak.

Már kevésbé jó eredménnyel járt a kísérleti kertünkben levő dinnye és ugorka permetezése. Ez az első két permetezést idejében kapta ugyan, azonban 6 heti távollétem alatt elmulasztották a sok eső folytán szükségessé vált harmadik, esetleg negyedik permetezést, minek folytán a dinnyék egyrésze a *Pseudoperonospora cubensis* erős fellépése következtében tönkrement s aránylag kevés dinnye érett be teljesen. A görög dinnye jobban ellenállott a gombának s az még most is, szeptember 10-én, szép gyümölcsöt érlet.

Az itt röviden felsoroltakból az a tanulság vonható le, hogy a peronoszpóra elleni küzdelem nem történhetik mindenkor ugyanazon recept szerint, hanem a különböző időjárashoz kell alkalmazni a permetezéseket, nevezetesen azok számát és az oldat erősségét.

Linhart György.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

A takarmányozás jelentősége az állattenyésztésben.

II.

Tény az, mondhatni szomorú tény az, hogy az állatok külsejéről szóló tan, továbbá az, hogy csak a kifogástalan külsejű állatok lehetnek kiváló tenyész- és haszonállatok, továbbá a fajta tisztaságának a túlzott értéke, annyira befészkelte magát a köztudatba, hogy az állattenyésztésre fontos mindennemű intézkedésben, így a törzskönyvezésben, a kiállításokon, a háziállatok bírálatánál, díjazásánál, általában a pointrozásnál, tenyészállatok kiválasztásánál, szóval mindenütt kizárólag az állat exteriureje volt az alap. Régi állattenyésztők közül már sokan érezték ennek az eljárásnak a ferdeségét és *Nathusius* klasszikus állattenyésztési munkájában¹⁾ lépten-nyomon találunk olyan megjegyzéseket, melyekben a formához való ragaszkodást elítéli; de ő maga még a külső alakulásokra sokat ad és a többek között ő töle származik az a nagyon elterjedt tétel, hogy minden jó tejelő tehén mellkasa hengeres és keskeny, tehát jó tejelő tehén csak az lehet, amelyiknek ilyen hengeres és keskeny mellkasa van. Ezt tartja *Settegast*²⁾ is, aki felállítja az állati test harmóniájáról szóló érthetetlen tételt, aki a szép állati testet bizonyos számú kockába vagy hasábra akarja szorítani, de azért mégis hozzáteszi, hogy az az állat, amelyik szépet tud létrehozni.

Nem szabad azonban a mondottak után azt hinnünk, hogy a régiebb időben minden állattenyésztési ágban kizárólagosan az állat külseje volt az állattenyésztők vezető fonala. Van egy állattenyésztési ág, tudniillik az angol

¹⁾ *H. v. Nathusius*: Kleine Schriften und Fragmente über Viehzucht. Berlin 1880.

²⁾ *A. Settegast*: Die Tierzucht. Breslau 1868.

telivér lovak tenyésztése, ahol a tenyésztők éppen az ellenkező végtelbe estek; a külsőt abszolút semmibe sem vették, kizárólag a termelőképeség — tehát ebben az esetben az, hogy minél rövidebb idő alatt fusson be egy aránylag rövidebb távolságot — volt a bírálás és méltánylás alapja, amihez még azt teszem hozzá, hogy ezenkívül a származás, tehát a fajtatisztaság volt még az, amit megbecsültek. Száma sines azoknak a példának, amelyeket ebben a tekintetben mint érdekeseket felsorolhatnánk, amidőn az első díjat olyan hibákkal telt versenylovak vitték el, amely hibák egyikét sem tűnők használati állatainkban.

Legyen szabad az esetek közül a két legérdekesebbet felemlítenem. Eclipse mondhatnám a legjobb — már t. i. a leggyorsabb — angol telivér ló, a szépséghibáknak halmaza volt. Hanibletonian, a modern amerikai ügetőtenyésztetek egyik ősapja (Messenger unokája), anyjával együtt 125 dollárért kelt el, tehát csunya és hibás csikó volt és később tulajdonosának több mint 100,000 dollárt jövedelmezett csak a fedezési díjakból és utódai mind kiválóaknak bizonyultak.

A felhozott példák egyuttal abban az irányban is bizonyítók, hogy bizonyos külső alakulások, amelyeket esetleg indokolatlanul hibának fognak fel, a termelőképeséggel, háziállataink tulajdonképpen értékes tulajdonságaival semmi összefüggésben nincsenek.

Az exteriurnek és a termelő-képességnek egymással szembeállításával azt kívántam elérni, hogy a későbbiekben jobban kidomboríthassam azokat az előnyöket, melyeket a termelő-képesség méltánylása az állattenyésztésben biztosít. A formalizmus ugyanis az állattenyésztésnek egy korszakát jelenti, a haladásnak egy lépésője, amely fölött a termelő-képesség áll. Az állattenyésztés első korszaka, mondhatni őskora, egészen a XVIII. század közepéig tart s ezt váltja fel a formalizmus.

Gazdasági történetíróink szerint szoros értelemben vett állattenyésztésről eddig az időig szó sem lehetett, legfeljebb állatszaporításról, eltekintve attól, hogy itt-ott inkább sportból tényleg folytattak olyan eljárást, mely a mai állattenyésztéshez hasonlít. Azonban az általános fellendülés csak az említett időben kezdődik, okszerű tenyésztési elveink csak ezen időtől kezdve vannak, az előzők legtöbbje inkább halhiedelem volt.

Hogy az előző időkben az állattenyésztés milyen mostohán kezelt gazdasági ág volt, erre nézve elég talán felemlítenem, hogy még a XVIII. században is olyan nyomorúságos marhát tenyésztettek, amelynek súlyát kihizlalva *Eckart* 432 fontra teszi.

Itt felemlítem, hogy London Islington külvárosában évente tartani szokott hizómarhakiállításra akadtak olyan példányok is, melyek súlya 3200—3600 font volt. 432—3600 font! Ez a két érték híven jelzi azt a haladást, amelyet az állattenyésztés egy évszázad alatt megfutott.

Most már nézzük, mik is voltak azok a tényezők, amelyek ezt a haladást lehetővé tették és én különösen arra fordítom figyelmemet, hogy a takarmányozás mennyiben játszott szerepet ezen fejlődés közben és ennek körében kívánom kifejteni, hogy a takarmánynak milyen jelentősége lehet egészen általánosan

Jobb és megbizhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk, mint a minőket 32 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari magkereskedésben Budapeston,
VII., Rottenbiller-u. 33. — IV., Kossuth Lajos-u. 4.
kaphatni.

háziállat
takarmá
táplálék

Elsős
fejteget
mert a
nap a
a legna
és me
állatten
De figy
ges —

A XV
az állat
állataim
kivéve
sport
sokra
a napp
nyáron,
építése,
akkor
legelőkö
nyájak.
ben lév
ték meg
egyrész
révén u
a hó al
a sarkv
lálkozás
szívós
állomán
ezt biz
hegyvid
csak ke

Fajták
zódésne
amelyek
de kere
ságot ja
továbbá
volt. Or
viszonya
kat teny
változat
való var
fajtákna
lyen nag
és elhag
sükságon
nesnek.

Halad
a nyája
együtt
Ennek
kiválóak
hogy a
sára elé
a korsz
nek teki
mivel t
és a jub
kal alka
kisebb
ból szá
találjuk
nem szá
csak az
melyek
tek, hog
ból kiczi
német
tellen m

Minde
eszközök
szükségl

Alap
I
GAL
Intern

hogyan az apaállatot kezdettől fogva általában véve sokkal intenzívebb takarmányon tartják, mint a nőstényeket.

Jellemző még ebben a tekintetben *Adametz* egy megjegyzése, aki az illir marhákról azt mondja, hogy igen sok esetben zavarba jön az ember, ha a fej formája alapján egynémely illir bika és tehén között különbséget kell tennie; pedig más fajtáknál, különösen a kulturfajtáknál, ez a különbség rendkívül kifejezett. Ott persze a bikát és tehenet egyformán tartják és pedig mindkettőt egyformán rosszul.

Talán felesleges is hangsúlyoznom, hogy a takarmányozás nemcsak a külső tulajdonságokkal, hanem minden fiziológiai tulajdonsággal is összefüggésben áll. Nagyon hosszúra nyúlna előadásom, ha ebben az irányban is kiterjeszkedném, de egy közismert tényt mégis felemlitek.

Tapasztalás szerint a mérsékelt éghajlat alatt a lovak legmegfelelőbb erőtakarmányul a zabot tartják, ami csakugyan úgy is van. Ha a zabot más hasonló értékű erőtakarmánnyal, pl. rozs-szal vagy tengerivel helyettesítjük, akkor az idegrendszer reakciói nem lesznek olyan szabatosak, olyan élénkek, vagyis, mint közönséges nyelven mondani szokás, nem elég tüzesek az így tartott lovak; tapasztalás szerint hamarabb fáradnak, könnyebben izzadnak és könnyen elhiznak, ami a mozgást végező állatoknak éppen nem előnye.

A fajták keletkezésére a második természetes befolyásos tényező az átörökítés, a takarmányozással csak annyiban függ össze, hogy a jobban táplált tenyésztett állatok — különösen az apaállatok — a tenyésztésben hosszabb ideig használhatók és több utódot képesek létrehozni s ennek következtében a fajta egyirányú fejlődésére a takarmány ily módon befolyhat.

A harmadik természetes tényező a variálás a fajta keretén belül, egyéb sok körülményen kívül, a takarmányozás módjával szintén szorosan összefügg; ezt már régóta tudjuk részben megfigyelésekből, részben kísérletekből. Álljon itt ismét egy-két példa. A hegyes vidéken — érte ez alatt pl. az alpesek vidékét — tenyésztett és ott legeltetett szarvasmarhának faralakulása annyira jellegzetes és annyira eltérő a lapály-marháétól, hogy a különbség azonnal felismerhető.

A hegyes vidékről származó marhák hátvonala gyengén alaféle görbülő, a faroktő magasabban fekszik, mint a farbub, ez viszont magasabban, mint a mar. A lapálymarhákon a hát egyenes, a far többször nem csapott, a marnál alacsonyabb. Ebben az esetben a takarmányozás módja hozza létre a különbséget. De a takarmány minősége és összetétele is létrehozhat ilyen különbségeket, melyek a maguk nemében valóban meglepők.

Wolny kísérletezett ebben az irányban két kecskegödával, melyek ugyanazon ellésből származtak és megközelítőleg egyformák voltak. Ezek közül az egyik takarmányul csak tehéntejet kapott hónapokon át, míg a másik növényi takarmányt. Az eredetileg gyengébb, de csakhamar külsőleg erősebben fejlődött tejeskecskének kisebb, ékalku mellkasa és laposbordái voltak, míg a növényi takarmányon tartott állaton a bordák rövidebbek és a bordaközök keskenyebbek voltak, de a mellkas szélessége és kerülete nagyobb volt; hasonlóan a far, a medencze méretei is szélesebbek, erősebbek voltak, a végtagjai és a nyaka izmosabb volt. A mellkas ürege a tejeskecskénél jóval kisebb volt, mint a másiknál, mert a növényi takarmányon tartott kecskénél a hasi zsigererek a mellkas hátulsó részét erősen kitöltötték és messze előre tolták a rekeszizmot.

Ez azután kifejezést nyert a mellkasi zsigererek súlyában is, mert a tejeskecske

tüdejé 560 gr-t

szíve 165 gr-t

a növényi takarmányon tartott kecskének

tüdejé csak 350 gr-t

a szíve 95 gr-t nyomott.

Megjegyzendő, hogy mindkét állat takarmánya a kémiai összetétel, illetve az emészthető alkotórészek mennyisége szerint olyan volt, amely teljesen megfelel ilyen növekedő félben levő állatok táplálóanyag szükségletének.

A variálást illetően érdekes tény az, hogy a formák kiképződésére annál alkalmasabb valamely fajta, minél magasabb fokán áll a tenyésztettségnek. Említettem a nagy konformitását a nemesített magyar gulyának, vagy az orosz parlagi lovak tabunájának; evvel ellentétben felhozom *Nathusius* egy érdekes megfigyelését is, melyet egy a primigenius marhacsoportba tartozó és egy tenyésztett shorihorn-marha koponyáján tett. A két, különben igen közeli rokon állat koponyáján eszközölt mérésekből kiderült, hogy az egyiknek koponyája feltűnően közel áll a gaur, a másiké a bison koponyájához, tehát két vadon élő tulokféléhez.

A felhozott példák meggyőzők lehetnek arra nézve, hogy a takarmányozással képesek vagyunk az állat összes tulajdonságait befolyásolni, úgy a test formáit, mint élettani tulajdonságait s minthogy a testformáktól és bizonyos élettani tulajdonságoktól fog az állat termelőképessége is, tehát mondhatjuk, hogy a takarmánnyal befolyásolhatjuk állataink termelőképességét is. Azonban a gazda kezében nem ez az egyetlen eszköz, melylyel tenyésztő állatait akár a külső alakulás, akár a termelőképesség tekintetében befolyásolhatja, hanem a gondozás, az ápolás, a tenyésztett állatok teljes megválasztása, a tenyésztési eljárások mind olyanok, melyek segítségével tenyésztetést egyik vagy másik irányban vezetni képes.

Farkas Kálmán dr.

IRODALOM.

A kenyéradó növények fontosabb ellenségei és betegségei. Irla: *Barna* Balázs dr. A szöveg közé nyomtatott 27 képpel. Az Erdélyi Gazdasági Egylet könyvkiadó vállalatának LII-ik füzeté. Kolozsvár 1906. Ára 1 kor. 50 fillér.

Ezen a címen hagyta el a sajtót az imént egy igen hasznos, gyakorlati irányú füzet, mely a gabonafélék természetével foglalkozó gazdának sok jó tanácsot és felvilágosítást szolgálhat. A gabonafélék betegségeit és ellenségeit sokféle mű tárgyalja, de úgy csoportosította, hogy a gazda együtt kapja mindazt, ami ezen növények ellenségeire és betegségeire vonatkozik, ilyen részletességgel és gyakorlati irányban kezelve, azt külön munkában eddig nélkülöztük. Kiválóan érdekes teszik ezt a füzetet a szövegbe iktatott rajzok, melyek mind eredetiek és ezért egyöntetűek. Több rajz látható itt, ami az eddig megjelent művekben nem találhatók s amellyel eredeti megfigyelés eredménye.

A füzet tartalma és beosztása a következő: Rövid előszó után megismerteti a szerző az olvasót a gabonafélék állati ellenségeivel, névszerint a hesszeni, a frit és a esikosháti buza-levégygyel, a szalmadarázs-szal és a kukoriczomolylyal mint szárpusztítókkal. Ezek után bemutatja a levélpusztítókat, u. m. a marokkói sáskát, a bagoly-pillét, veresnyaku árpabogarat és a gabona-futrinkát. Tovább következnek a gyökérpusztítók: drótféreg, eserebogár-félék és

a lótetű; azután a magpusztítók: gabonaszípoló, zsiszik, gabonamoly, buzafonalfény és a mezei poczok (egér).

A gabonafélék betegségei közül leírja szerző a kőszköt, a repülő- és a kukoriczaűszköt, a rozsdát u. m. a fekete, barna és sárga rozsdát, az anyarozsot és a törothadást.

Minden ellenség ismertetésével kapcsolatban az ellene való védekezést, a betegségek leírása kapcsán pedig azok orvoslását is tárgyalja a szerző. A füzet nyelvezete könnyed, népszerű és szívmagyar. Ezért melegen ajánlható ezen füzet a gazdaközönség figyelmébe.

Páter Béla dr.

A tanító szociális feladatai. *Mailáth* József gróf a somogy megyei hitelszövetkezetek közgyűlésén érdekes előadás keretében foglalkozott azzal, mit követel a társadalom egy jó tanítótól, hogy szociális követeléseinek a népnevelés nehéz feladatát teljesítse. *Mailáth* gróf nagy szeretettel foglalkozott előadásában a tanítókkal s azt hangsúlyozta, hogy ne csak a gyermekekkel foglalkozzanak, hanem legyenek a nép igazi nevelői is és jó tanácsaikkal vezessék azt a gyakorlati életben s hirdessék fenn az örök igazságot, hogy csak a szövetkezeti eszmével lehet igazán boldogulni s a jólétet előmozdítani. Az előadás most jelent meg csinos füzet alakjában, mely megjelent a Magyar Gazdaszövetségnél (Budapest, Üllői-ut 21) 40 fillér árban.

Ezen könyvek megrendelhetők a „Patria” r.-t. könyvkereskedésében (Budapest, Üllői-ut 25).

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

429. kérdés. A szomszédos uraságnak van két löheretáblája, amely már a here első kaszálásakor olyannyira arankás volt, hogy egyik fészek a másikat érte. Ennek daczára és az idevágó törvény ellenére a birtokos semmit sem tett a baj leküzdésére. Miután az én tiszta hereföldem fősomszedságában van az említett arankás heretáblák egyikével, figyelmeztettem szóval a község bíráját, hogy a szomszédot szólítsa fel az aranka irtására. Nem történt semmi. Erre írásban fordultam a körjegyzőhöz, hogy tegye meg a kellő lépéseket! A jegyző személyesen meghagyta a szomszéd kasznárjának, hogy azonnal szántassa fel az inficziált földeket, mert az arankát más módon lehetetlen lett volna kipusztítani. A jegyző parancsának sem volt sikere. Csak annyit tett a kasznár, hogy mindkét arankásföldet 5—6 méter szélességben köröskörül felszántatta. Nem maradt egyebem, írásban felemlítettem még július havában az esetet a járás főszolgabírói hivatalánál. Onnan kiadták a parancsot, hogy a kérdéses földek 3 nap alatt felszántandók. Ezóta hetek multak és még mai napig — szeptember 9-én — sem a földek nem lettek felszántva, sem bármiféle kísérlet nem történt az előződi kipusztítására.

De nemcsak hogy semmiféle irtási eszközhöz nem nyult a szomszéd, hanem a legnagyobb könnyelműséggel járt el az inficziált földekkel. Az egyik heretábláját sertésekkel legeltette, sőt még ma is legelteti, úgy, hogy az időközben teljesen megérett arankamag a sertések által tovább huzeltatott. A másik táblát pedig kiadta a szomszéd felébe a környék kisgazdáinak, akik elég meg gondolatlanul elvállalták e munkát és az aranka-herেকেveréknek felét hazavitték.

**HEUCKE A.
GŐZEKÉI**

mintaszerű szerkezetben, anyaga és kivitele, munkaképessége felülmulhatatlan, mint egyetlen különlegességet gyártja

**A. HEUCKE gőzekegyára,
HAUSNEINDORF,** Magdeburgi kerület.

20 évi különlegesség. — 150 gépnél több szállítva. — Modern nagyságban állandóan raktáron. — Mindennemű kérdézősködések közvetlen Hausneindorf-ba intézendők, honnan minden felvilágosítást azonnal megadunk.

ugy, hogy talaja megtett és a maggal. Ebe a szomszéd felét. Ebb hereföldem

Ez mind közben a tettem a hogy elő tünknek felügyelőt rint közte természetesen vény érvé

Kérdése totra veho boesáthata az én he fellephetek terítésére inditandó arankamer gazdák Sz az én her

Felemlit birtokos, állandóan itt lakó ka

430. ké teheneim fejenkint takarmány tejet megkezesemre minőségű tavaszi sz dara. Edd kevés pol sovizzel goltam.

Aranka sz. kérdés k) pontja illetőleg az aranka ság figyelme kihágást pénzbünteté

Kétségt szédos föl esetben megterítés maganjoga volna a ságról és gosan nem telmében esetében intézkedés koronánál ján bíráló réhez, ell határig p köréhez t desttevo vel. felté

Egyébk jároságot 52. §-ana mulasztó ság kötel

Fejőst 430. sz. hogy mi tarka tel hogy ugy 10 l. álla ismételve mányzil azt jelen

ugy, hogy előreláthatólag az egész környék talaja meg lesz fertőztetve a meg nem emész-
tett és a trágyával a földekre kerülő aranka-
maggal. És még csak szeptember 2-án hordta
be a szomszéd a második herevagásnak rá eső
felét. Ebből a száraz szemétből a szél az én
hereföldemre is vitt kisebb-nagyobb esomókat.

Ez mind megtörtént annak dacára, hogy idő-
közben a esendőreket is személyesen figyelmeztet-
tettem a veszélyes dologra és annak dacára,
hogy élő szóval értesítettem gazdasági egye-
tűnknek titkárait és az állami állattenyésztési
felügyelőt is, akiknek szerény véleményem szeri-
nint köze volna hozzá, hogy a takarmány-
termesztés fellendüljön és az arankairtási tör-
vény érvényét nyerjen.

Kérdésem most ez: Ha, amit már most biz-
tosra vehetek, a szomszéd hanyagsága és meg-
boesáthatatlan felkülsmeretlensége következtében
az én hereföldem arankával inficizáltatnak,
felléphetek-e én a szomszéd ellen a kár meg-
térítésére és megnyerhetem-e az ellene meg-
indítandó pert? Megjegyzem, hogy én csak
arankamentes ölonzárolt magot vetettem (Mező-
gazdák Szövetkezetétől és Mauthertől) és hogy
az én hereföldem eddig folyvást tiszták voltak.

Felémitem azt is, hogy úgy a szomszéd-
birtokos, mint az ugynevezett jószágigazgatója
állandóan Bécsben laknak, a birtokos pedig egy
itt lakó kaszár és egy ispán gazdálkodnak. R.

430. kérdés. Vöröstartka átlag 100 kg. súlyu
teheneimet (páronként) naponként kétszeri fejésre,
fejenként átlag 10 liter tejet adva, mily téli
takarmányadagolásban részessem, hogy említett
tejet megkaphassam, megjegyzem, hogy rendel-
kezésenre áll 1-ső minőségű luczerna, 11-od
minőségű zabosbukkony, törek nélküli polyva,
tavaszi szalma, burgonya, korpá és konkoly-
dara. Eddig minden takarmányt felszeccskázva
kevés polyvával kevertem és ebben rétegezve
sós vízzel leöntve a burgonyát és korpát ada-
goltam. A. G.

Feleletek.

Arankairtás elmulasztása. (Felelet a 429.
sz. kérdésre.) Az 1894. évi XII. t.-cz. 95. §-ának
k) pontja értelmében az, aki a káros állatokat,
illetőleg növényeket (így hát az 51. §. szerint
az arankát is) a kitűzött határidő alatt a ható-
ság figyelmeztetése dacára irtani elmulasztja,
kihágást követ el és száz koronáig terjedhető
pénzbüntetéssel büntetendő.

Kétségtelen az, hogy az ilyen kihágás a szomszédos
földek tulajdonosainak — mint a jelen
esetben is — kárt okoz s az okozott kárnak
megtérítésére annak elkövetője az általános
mágnajogi szabályok értelmében is kötelezendő
volna akkor is, ha e tárgyban a mezőgazda-
ságról és mezőrendésről szóló törvény vilá-
gosan nem intézkednék. E törvény 97. §-a ér-
telmében a kihágást köpező cselekmények (jelen
esetben az irtás elmulasztása és a hatóság
intézkedéseinek negligálása), ha a kár hatvan
koronánál nagyobb, a büntetőtörvények alap-
ján bírálendók el és a kir. bíróságok hatásköré-
hez, ellenkező esetben, vagyis 60 kor. érték-
határig pedig a közigazgatási hatóságok hatá-
sköréhez tartoznak. Aki hisszük tehát, hogy kér-
déstevő sikeresen léphet fel kártérítési igényé-
vel, feltéve, hogy a kár tényleg fenforog.

Egyébként a jelen esetben a községi elől-
járóságot is mulasztás terheli, mert a törvény
52. §-ának 2. bekezdése értelmében az irtást el-
mulasztó helyett az irtást a községi előljáró-
ság köteles végeztetni az illető költségére.

Fejőstehenek takarmányozása. (Felelet a
430. sz. kérdésre.) Kérdése bizonytalanságban
hagy minket afölött, hogy 500 kg. súlyu vörös-
tarka tehenei átlag 10 l. tejet adnak-e, vagy
hogy úgy akarja-e őket takarmányozni, hogy a
10 l. átlagot elérje. Ezen a helyen különben már
ismételve megbeszéltük, hogy a tehének takar-
mányszükséglete tejlöképességüktől függ, ami
azt jelenti, hogy a több tejet adó tehennel

több abrakot kell etetnünk, mint a kevesebb te-
jet adókkal, de miután ön nem reflektál az egye-
den, vagy legalább is a csoportonkénti takar-
mányozásra, idejegyezzük azt, hogy a 10 l.
tejet adó 500 kg-os tehennel legalább 0'8—0'9
kg. fehérjét s 5—5'6 kg. keményítőértéket kell
etetni. Ha pedig a tehenei fejeként s naponta
8 kg. burgonyát, 6 kg. luczernaszénát, 2 kg.
tavaszi szalmát, 2 kg. polyvát, 3 kg. korpát s
1'5 kg. konkolydarát kapnak, akkor azzal 14'13
kg. szárazanyag, 0'89 kg. fehérje s 5'73 kg.
keményítőérték jut nekik; a fehérjeszükséglet
tehát földözve van, a keményítőértékben mutat-
kozó csekély fölösleg pedig csak használ a tehe-
neknek. Csokó István.

Jelentés a svéd gazdasági egyesületek norrköpíngi kiállításáról.

A svédországi gazdasági egyesületek szövete-
sége ötvenként tartja nagygyűlési ciklusát tudomá-
nyos előadásokkal egybekötve s a vándor-
gyűlés alkalmából mezőgazdasági kiállítást is
rendez az államkormány támogatásával.

Ez évben a vándorgyűlés és a kiállítás Norr-
köpíngben, egy Stockholmtól délre, gyorsvonaton
mintegy 4 órányira levő 40,000 lakosu ipar-
városban volt, mely város a „svéd Manchester”
névvel viseli s a zuhatagos Motala folyó partján,
a Keleti-tenger Bräviken nevű öblétől csakély
távolságban terül el.

A kiállítás céljaira szép, sik területet jelölt ki
a városi hatóság s azt már a múlt évben rendel-
kezésre bocsátotta, hogy az előmunkálatokat
idejekorán megkezdhessek, aminek főleg a kísér-
leti telepek és kertészeti berendezés szempontjából
volt jelentősége. Nagyjából meglepő a kiállítási
terület beosztásának hasonlósága a múlt
hóban lezajlott berlini mezőgazdasági kiállításá-
val; de ami az ily tartalom célját illeti, a norr-
köpíngi kiállítás tartalomra, az anyag minőségére,
a rendszerességre és az oktatás sikerére nézve jóval
magasabb színvonalon állott, mint a tulgazdag berlini
mezőgazdasági kiállítás.

Míg Berlinben ugyszólván lehetetlen volt az
összeszűrt anyagot pár nap alatt áttekinteni és
szemrevételező feladatát vált a kiállítás tanul-
mányozása, addig a norrköpingi kiállítás élvezetes
és szembeütőleg tanulságos képet nyújtott
s nagyon hasznára válhatott a látogató gazda-
közönségnek. Itt minden rendszeres, minden svéd
s minden tanulságos volt, mert a maga valósá-
gában, eredetiségében volt szemléltetővé téve.
Sajnos, hogy kizárólag maguknak rendezvén
a svéd gazdák ezt a kiállítást, nem történhetett
gondoskodás arról, hogy az az egy-két külföldi
látogató, aki a svéd nyelvet nem érti, tüzeteseb-
ben is tájékozódhassék. Így az idegen farszító
kérdézőkódésekre volt utalva s kénytelen volt
tapasztalni, hogy ambar a svéd iskolákban köte-
lező tantárgy a német nyelv, aránylag mégis
kevésen beszélnek németül.

A kiállítás elnöke: gróf Douglas főkörmányzó
(volt külügyminiszter), alelnöke Ekelund Gunnar
gyártulajdonos, titkára és főrendezője Bendic
Károly udvari intendáns.

Két főcsoportra osztott a kiállítást. Az állat-
kiállítások és az egyéb kiállítások főcsoportjára,
mely kettősztás a területi berendezésnél is ki-
fejezést nyert.

I. Állatkiállítások:

1. csoport. Lovak 490 db. Mének, melegvérűek,
angol és keleti félvér és félvér 26 db. Köztiük
két magyar félvér a dombovári Dóry-féle ménes-
ből: Dombovár, kiállította a kobergi méntartó-
szövetkezet és Algy-Fia, kiállította br. Manner-
heim J. (Grensholm, Norsholm). Kanczák (félvér)
131 db. Köztiük öt magyar a dombovári ménes-
ből. No-még, Nyertes, Szárcsa, Boglár, Izmos, kiállít-
otta ugyancsak br. Mannerheim. Ponnny: 5 mén
és 9 kancza. Hidegvérű lovak: Északsvéd faj
23 mén és 61 kancza. Ardenniek: 26 mén és 47
kancza. Clydesdalek: 6 mén, 11 kancza. Csikók,
remondák, kollektív-csoportok, állami ménék,
Katonai lovak: huszárparipák, tüzörségi lovak.

A kiállított loanyag magas klasszisa volt. Külö-
nösen a népies tenyésztés lovai között tűnnek ki
remek példányok az északsvéd hidegvérű fajból
s ezek közül feljegyzésre méltó a katalógus 174.,
189. és 194. száma, valamint a kollektív kiállít-
ás 482. száma. Teljes és gyönyörű képet mu-
tatta ez a kiállítás a svéd lótenyésztésnek, melyet

nem volna céltalan behatóbb tanulmányozás tár-
gyává tenni, főleg a hidegvérű, de könnyebb
fajta svéd parasztló tekintetében.

2. csoport. Szarvasmarhák 773 db. Délsvéd,
shorthorn, ayrshire, ostfries, hollandi és svéd
piros-tarka. — mindannyi szép és egyenletes
anyaggal. Feltűnően szép példányok alig fordul-
tak elő, de majdnem mind hibátlan. A kollektív
kiállítások gyönyörűek voltak s rendkívül tanul-
ságosak. Tulnyomóan az ayrshirefaj volt kép-
viselve.

3. csoport. Juh, kecske és sertés 300 db. Rövid
és hosszuszőrű busjuhok s a nagy fehér, angol
éssvéd fajú sertések különösen szép példányokkal.

4. csoport. Baromfi és méh. A baromfi kiállítás
a leggazdagabbak egyike volt. Kétezer állat volt
látható s a tyukféleségek közt leginkább a hó-
fehér törpeplimut volt képviselve. Gyönyörű
példányokkal szerepelt azonban a leghorn, pli-
mut, rock, viandott, langsan, orpington, brama,
kokin-kina, minorka és hamburgi fajta is. A méh-
kiállítás aránylag kisebb keretben mozgott.

II. A kiállítás másik része.

5. csoport. Gépek és eszközök. A gép- és eszköz-
kiállítás távolról sem volt annyira zsúfolt, mint
Berlinben. Kizárólag svéd gyártmányokat állít-
tattak ki s ezeket tágas kísérleti területen be is
mutatták működésben. Különösen feltűnt a kis-
gazdaságok használatára készült apró (3—5 lóerős)
fotogénmotorok sokasága.

6. csoport. Termények és földmívelés. (Kertészet.)
Rendkívül gazdag képet nyújtotta ez a csoport
a mező- és kertgazdasági termelésnek s fokozta
érdekességét, hogy egész táblákban mutatták be
a gazdasági növényeket, kapcsolatosan a mű-
trágya-kísérletekkel s a műtrágyaféleségek kiállít-
ásával. Mindent a legszemléltetőbb módon, a maga
valóságában mutattak be.

Nagyon érdekes részét képezte ennek a csoport-
nak egy svéd mintagazdaság teljes berendezéssel
és üzemben.

7. csoport. Tejgazdaság. A tejgazdasági pavillon
volt a kiállítás legnagyobb épülete s a separatorok,
rotatorok, centrifugók, radiatorok, pasztórizáló,
melegítő és hűtőgépek, vaj- és konzervgépek
száza, — mindannyi svéd gyártmány — voltak
üzemben. Itt állították ki a svéd tejgazdasági
szakirodalom meglepő gazdag gyűjteményét is.

8. csoport. Erdőgazdaság és vadászat. Az erdés-
zeti pavillon csinosabb és eredeti alkotás volt
a maga nemében s a kiállításnak egyik leg-
vonzóbb részét képezte.

9. csoport. Műkertészet. Ennek a csoportnak a
konyhakertészeti része volt kiválóan érdekes.
Virág- és diszkertészet, valamint a gyümölcsészet
szerényebb keretekben mutatkozott.

10. csoport. Halászat. A halászati kiállítás rend-
kívül nagy terjedelmű volt s óriási pavillont fog-
lalt el. Aquarium aránylag kevés volt, de annál
gazdagabb a halászati eszközök és halfogási
módot bemutatása. Érdekes statisztikai grafiko-
nok s jellemző életképek egészítik ki a kiállítást,
melyhez jó és olcsó halászvándéglő csatlakozott
halkóstoló csarnokul.

11. csoport. Tudományos rész. Ebben a csoport-
ban a tudományos intézetek, kísérleti állomások
és tanintézetek szemléltető kiállításai szerepeltek.
Kiemelendő, hogy itt is válogatott anyag volt
kiállítva s nem a műszerek és préparátumok
tömegével, hanem a tudományos kutatások ered-
ményének egyszerű megvilágításával kívántak a
látogatóra hatni.

Ami általánosságban magát a kiállítást illeti,
mintaszerű volt az egész berendezés. Már maga a fő-
bejárat s e mellett jobbról és balról az adminis-
tratív helyiségek építménye meglepő csinos volt:
pedig könnyű és olcsó ácsmunka az egész, csak-
hogy tisztán dolgozva s a deszkafalak kívül
pirosra festve, belül simára gyalulva.

A főkapu külső és belső előtere egyaránt tágas.
Széles főt szelte ketté az egész területet. E fő-
utól jobbra a pavillonok, balra az állatkiállítási
épületek és jártató körök voltak elhelyezve. A
főt végén van a kiállítás dísztere az elővezetési
s lovaglási nagy körönd tribünjével, a nagy-
vendéglővel s a halászati és erdészeti pavillo-
nokkal.

A főutól jobbra a mezőgazdasági gépek és
eszközök kiállítása foglalt helyet a gyárosok
pavillonjaival s a gép-kísérleti terekkel, tovább
a káliipar pavillonja, a kertészeti és földmívelési
csoport demonstráló területei.

A főutól balra az állatkiállítás 36 istállója volt,
megfelelő jártató körökkel, takarmánykamrákkal
s az órszemélyzet sátraival. Szembetűnt minde-

nült a csiny, izlés, tisztaság és rend. Díszesek és könnyedek a pavilonok; de különösen jók az *istállók*, melyek egyszerűségük és olcsóságuk mellett minden ezélszerűségi követelménynek megfelelnek. A vízhatlan fehér vitorlavázon tető kellő oltalmat s világosságot nyújt, a bedeszkázott tüzfalrész s a beállítható deszkatablák mint oldal-falak szükség esetén szél ellen s éjjel a hideg ellen is jól védik az állatot. Az istállókon sem ajtó, sem középpáró-folyosó nincs s így sem lég-nyomat nincs, sem pedig a néző nem kénytelen az istálló homályában járni s tolongani. A nézőközönség az istállón kívül, az oldalereszek alatt jár s a reggeltől estig félig nyitva tartott oldal-falak bő nyílásán szemlélheti az állatokat anélkül, hogy ezek zaklatásnak volnának kitéve. E berendezés a tisztasági követelményeknek is jobban megfelel s állategészségügyi szempontból is ezélszerű azért, mert így tulajdonképen minden egyes állat teljesen elkülönített elhelyezést nyer.

Kiváló érdeme a rendezőségnek, hogy a kiállítás látogató közönségnek a kiállítás területén való kényelméről és jó ellátásáról gondoskodott. Az elővezetésekre s mutatványokra szánt nagy körűd tribünjén ingyen foglalható helyt a közönség s a díjazott állatok elővezetésén kívül huszár és tüzésapatok katonai gyakorlatai is szerepeltek, teljes agyumanőverrel, mely kiválóan látványos s a gyorsüzérlés mikéntjét is bemutatja. De felejtyésre méltó az is, hogy minden egyes csoportban *magyaró előadások* tartatnak s végül, hogy a kiállítási vendéglőkben jó és olcsó élelmezésről történt gondoskodás. Az igazán fényesen berendezett nagyvendéglő és felszerelése miben sem állt ami kaszinóvendéglőnk mögött, de másfél koronaért pompás és bőséges villásreggeli volt kapható bor- vagy sörkényszer nélkül.

Panasz csupán a miatt merült fel, hogy a norrköpingi szállodák 20-30 korona napiart követeltek egy-egy kisebb szobáért az idegen vendégektől. A kiállítás svéd látogatóit azonban magánlakásokon olcsón és jól szállásolta el a rendezőség. Külföldi látogatókra egyáltalán nem is számítottak.

A *belépőjegyek árai* a következők voltak:

Passepartout a kiállítás egész tartamára	12.- K
Belépőjegy a megnyitás napján	5.- "
" a 2-dik és 3-dik napon	3.- "
" a 4. napon és 5. nap délelőtt	2.- "
" az 5. napon d. u. 3 órától	1.- "
" a hatodik nap délelőttjén	2.- "
" a 6-dik napon d. u. 3 órától	50 "
" a 7-dik " (vasárnap)	1

A látogatók száma a jegyszámadások szerint hétköznapokon átlag hatezerre, vasárnap tizenkét-ezerre ruggott.

A norrköpingi kiállítás ugy erkölcsileg, mint anyagilag egyaránt sikerültnek jelezhető s mi sem óhajtabb annál, hogy a mezőgazdasági kiállításnak ott észlelt magas színvonalát s a rendezésben nyilvánult nagy gyakorlati érzéket mi is igyekezzünk a jövőben megközelíteni.

A nagyváradi országos baromfi-kiállítás.

Örömmel fogunk kezünkbe tollat, hogy leírjuk eme kiállításán szerzett kellemes tapasztalatainkat s t. olvasóinkat tájékoztassuk a kiállított állatok s eszközök bírálati eredményéről. Előre kell boesajtanunk, hogy az ezen kiállításán bemutatott állatok után itélve, hazánk ugy köz-, mint nemes baromfitenyésztése a lefolyt évben is feltűnő módon javult s különösen a lud- és az orpingtontenyésztés terén a haladás igazán figyelemreméltó.

De fejlődött s egyenletes minőségében kitűnően javult a magyar tyúk is, amit a jury azáltal is elismert, hogy bár az *emdeni ludak* vitték el a legnagyobb s első díjat (Reitter Oszkár, Nagybecskerek), az első nagy emléktárgyat, mely bronzszobor, egy pástorfiut ábrázol, ki ludakat hajt a legelőről, de a *fehér magyar tyúkok* (Madarász Géza Bükköny, u. p. Kisjenő) az állami nagy aranyérmét nyerték el. Ime két élénk példa arra, miként lehetséges egy-egy tenyésztet évek hosszú során át tartó következetes és ezéltudatos munkával országos elismerést elnyerő tökéletességre fejleszteni.

Ezen kiüntetéshez nemcsak mi, de az egész ország tenyésztői gratulálunk a díjnyertes tenyésztőknek.

A kiállításon leginkább a sárga orpingtonok vannak képviselve s ezek is a lefolyt évben javultak. Legnagyobb haladás az emdeni lud és pekíngi kaesa tenyésztésénél észlelhető.

A *jury* következő tagokból alakult. Elnök: Hauer Béla. Tagok: Greszmaryk Aladár dr. bíró az orpingtonoknál; *Hreblay* Emil bíró a házi-nyul- és galambcsoportnál; *Kövy* József bíró a pulyka csoportnál; *Málnássy* Ferencz bíró a langszán, plimut, magyar, kopasznyaku s más tyúkok csoportjánál; *Reitter* Oszkár bíró a lud csoportnál; *Székelly* Sándor bíró a kaesa csoportnál. A gépeket az *összjury* bírálta.

A *kiüntetések* alábbi sorrendben lettek megállapítva:

I. díj. Első emléktárgy. II. díj. Második emléktárgy. III. díj. Állami nagy aranyérem. IV. díj. Biharvármegyei Gazdasági Egyesület aranyérme. V. díj. Biharvármegyei Gazdasági Egyesület ezüst érme. VI. díj. Biharvármegyei Gazdasági Egyesület bronz érme. VII. díj. Díszoklevél. VIII. díj. Elismerő oklevél. IX. díj. Pénzdíjak.

A díjazás — érték szerint — a következőleg történt:

Az I. díjat, bronz emléktárgyat, nyerte: Reitter Oszkár (Nagybecskerek) remek szép emdeni ludjaiért.

A II. díjat, egy szép emléktárgyat, nyerte: Lászlószky Kálmán (Előszállás) pekíngi kacsáért.

A III. díjat, az állami nagy arany érmét, nyerte: Madarász Gézáné (Bükköny, u. p. Kisjenő) egyenletessé kitenyésztett igen szép fehér magyar tyúkjaiért.

A IV. díjat, az egyleti aranyérmét, nyerte: Liptay Béláné (Jéke) bronzpulykákért.

Az V. díjat, az egyleti ezüstérmét, nyerte: Hajós Emil (Szentmártonkátá) kék óriás nyulaiért.

A VI. díjat, az egyleti bronzérmét, nyerte: Malatinszky Lajos (Leányág) fehér orpingtonjaiért.

A VII. díjat, az egyleti díszoklevél t, nyerte: Berkes Pál (Kolozsvar) sárga orpingtonjaiért.

A VIII. díjat, az elismerő oklevélet, elnyerték a következők:

Sárga orpingtonokért: Bauer Károly (Székelyhid), Mészáros Antal (Karczag), Förster Sándor (Bihardiószeg), Szilágyi Ferencz (Kendi-Lóna), Nagy Elek (Lippa) Hay Jolán (Abony), Pálóczi Horváth Istvánné (Örkény), Simkó György (Válaszút), Benedicty Józsefné (Vajdahunyad), Teleki L. Gyula gróf (Kendi-Lóna), Grandpiere Lajos (Kolozsvar), Hulek Zsuzsanna (Kolozsvar), Chruszt Géza (Bohuszlavicz), gr. Mailáth Józsefné (Perbenyik), Korbuly Aladár (Tápióbiéske), Pisnyi Istvánné (Battonya).

Fehér orpingtonokért: Malatinszky Lajos (Leányág), Hira Sámuel (Tápió-Györgye), Takács Gusztáv dr. (Szarvas), Gajzágó Jenőné (Pta-Turpászto), Teleki Gyula L. gróf (Kendi-Lóna).

Fekete orpingtonokért: Jovanovics Gyula (Antalfalva).

Fehér magyar tyúkokért: Csehi gazdaság (Csehi).

Kendermagos magyar tyúkokért: A Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyei Gazdasági Egyesület (Szolnok).

Kopasznyaku tyúkokért: Seifert Gusztáv (Brassó), Teleki L. Gyula gróf (Kolozsvar).

Plimut tyúkokért: Erdei József (Szatmár), Bagdy Sándor (Petroz).

Langszán tyúkokért: Csorba Györgyné (Halimba).

Emdeni ludakért: Wolf Dezső (Huszt), Kóti Lajos (Óhomorog), Csanak Jenőné (M.-Peterd), Bagdy Sándor (Petroz), Niederhauser Rezsóné (Szintye), Busa Adámné (P.-Örvénysszög).

Pekíngi kacsáért: Szolnokvármegyei Gazd. Egylet (Szolnok), Fréger Alber (Csegrőd), Jurik László (Ószi), Busa Adámné (P.-Örvénysszög), Lada Imréné (Kővárhosszúfalva), Fancsovics Mátyásné (Pta-Basa).

Bronzpulykákért: Pisnyi Istvánné (Battonya).

Nyulakért: Ludwig Lajos (Pozsony), Gyémánt Elek (Pta-Andacs), Andrassovszky János (Nagykörös).

Galambokért: Balogh János (Nagyszalonta), Hüse János (Debreczen), Vitkay Imréné (Buda-

pest), Kottán Imre (Nagyvárad), Géher Pál (Nagyvárad).

A IX. díjazásnál *pénzdíjak* nyertek: Mészáros Antal s. orpingtonokért 40 K.-t, Berkes Pál s. orpingtonokért 100 K.-t, Bauer Károly s. orpingtonokért 100 K.-t, Bagdy Sándor plimutokért 40 K.-t és emdeni ludakért 30 K.-t, Hira Sámuel fehér orpingtonokért 30 K.-t. Kiosztottak tehát a földművelési miniszter által engedélyezett 500 K. pénzdíjból, — mely kistenyésztők jutalmazására adatott — összesen 300 K.-t, a fennmaradott 200 K.-t pedig a II-ik emléktárgy megvásárlására tartották fenn. A földművelésügyi miniszter megbízásából fajbaromfiak is bevásárolhattak, kisgazdák közt való kiosztásra, de a bevásárlással megbízott szakközeg aránylag csak kevés állatot tudott a magas árak miatt megvásárolni.

A kiállítást rendkívül sokan nézik meg s ez a része a kiállításnak a legsikerültebbnek mondható. *Bánda Sándor.*

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	1649
A gazdaságsadalom szociális feladata	1649
Jelentés a svéd gazdasági egyesületek norrköpingi kiállításáról	1657
A nagyváradi országos baromfiállítás	1658
Növénytermesztés.	
A trágyatermelés és kezelésről	1652
Gazdasági növénytan.	
Hogyan csávázzunk az őszyg e len? II.	1653
A szőlő, dinnye és ugorka peronoszpóra elleni permetezése bordói lével	1654
Takarmányozás.	
A takarmányozás jelentősége az állattenyésztésben II.	1654
Irodalom	1656
Levélsekereény	1656
Vegyesek	1658

Jelen számunk összes előfizetői. — Felhívás a gazdaközönséghez. — Gyászír. — A tergeri vám felfüggesztése Finnországban. — A nagyváradi lódíjazás. — Az erdélyi szőlőrekonstrukciós kérdéshez. — Szőlősgazdák tanulmányútja. — Állami lovak árverése. — A kecsketenyésztés Németországban. — Magyarországi tenyészállatok a bukaresti kiállításán. — A tokaji szőlősgazdák értekezlete. — A szeszadó. — Méhészek gyűlése. — Föld a kisgazdáknak. — Méhészeti Zsebnaptár. — Fajbaromfivásár és gépbemutató Temesváron. — Románia teng. ritermése. — Zabszállítás a hadsereg részére. — A havasi tejgazdálkodás ismereteinek terjesztése. — A különféle gyümölcsök leszedése és csomagolása. — Baromfitenyésztési tanfolyam munkásnők részére. — Borzderes szarvasmarhák díjazása. — Tenyés állat-díjazások. — Tőzegpor friss gyümölcs csomagolásánál. — Új lenkikészítő gyár	1660
Szerkesztői üzenetek	1661
Kereskedelem, tőzsde	1662

Jelen számunk összes előfizetői példányaihoz postautalványt mellékelünk; kérjük azon tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetése folyó hó végével lejár vagy akik hátralékban vannak, hogy az előfizetést mielőbb megújítani sziveskedjenek.

A kiadóhivatal.

Felhívás a gazdaközönséghez! Károlyi Sándor grófnak a kisemberek atyjának, a magyar szövetkezetek megeremelőjének a folyó év tavaszán bekövetkezett elhalálása a legsúlyosabb csapások egyike volt, mely a magyar gazdaközönséget hosszú évek sora óta érte. De bár a nagy férfiú elköltözött az élek sorából, emléke örökké élni fog, emlékének örökké élni kell a magyar gazdaközönség körében s nevével hálával kell emlegetnie a nagybírtokos főúrnak épp ugy, mint a szerény kisgazdának. Épp ezért minden gazda lakásában külsőleg is meg kell örökíteni Károlyi Sándor gróf emlékét. Ezen célból a „Magyar Gazdaszövetség“ Erdélyi fénypépszszel elkészítette Károlyi Sándor gróf

igen jól sikerült hasonmását, mely 3 korona áron a „Magyar Gazdaszövetség”-nél Budapest, IX., Üllői-ut 21. szám alatt megrendelhető. Reméljük, hogy a magyar gazdaközönség közül mind számosan fogják megszerezni Károlyi Sándor gróf arcképét és otthonukat a nagy férfi arcképével fogják felékesíteni.

Gyászhir. A Nyitra vármegyei Gazdasági Egyesület titkára, *Velesey József*, hosszas szenvedés után f. év szeptember hó 21-én meghalt és a boldogult hült tetemeit f. év szeptember hó 23-án, vasárnap délután helyezték a nyitrai sírkertben örök nyugalomra. A javakorában elhunyt férfi mint gazdatiszt választott meg ezélt négy évvel a Nyitra vármegyei Gazdasági Egyesület titkárának és ez állásban ugy általános hivatali közgazdasági kiváló tevékenységével, valamint a gazd. háziipari téli tanfolyamok szervezésével szerzett kiváló érdemeket. Korai halálával közgazdaságunk egyik kiváló munkását veszítettük el, akitől még nagyon sokat remélhettünk. Nyugodjék békével!

A tengeri vám felüggesztése Finnországban. A m. kir. földmiv. ügyi miniszter a gazdaközönség tájékoztatása céljából értesíti egyesületünket, hogy a finnországi szenátus a tengeri (kukoricza) beviteli vámját 1907. évi június hó 1-ig felüggesztette. Ily körülmények között nincs kizárva annak lehetősége, hogy a vám felüggesztése folytán beállott kedvezőbb beviteli viszonyok között az eddig majdnem egyedül importáló államokon, Oroszországon és Amerikán kívül más külföldi államok is könnyebben felkereshetik tengeri termékkel a finn piacokat. Amennyiben a magyar érdekeltek a Helsingforsban, vagy egyebütt jelzett tengeri-árak felől, avagy egyéb tekintetben felvilágosítást kívánnak, ez iránti megkeresésükre a helsingfors. és kir. magyar-osztrák konzul szolgál felvilágosítással.

A nagyváradi lódíjazás. A nagyváradi mezőgazd. kiállítás alkalmával szept. 16—17. tartott lókiállításnál: a legszebb kollekczióért *Szabadhegyi Géza*, *Tisza István* gróf tiszteletdíjat nyertek. Aranyérmét kaptak: Telivárosnál *Liptay Frigyes* br., félvéreknél *Markovits Antal*, lipóziaiánál *Telegdi József*, keresztézéseknél *Diosdai Béla*, öszvértenyésztésnél *Stubenberg József* gr. Ezekon kívül több ezüst-, bronzérem, valamint a kisgazdák között 950 kor. díj lett kiosztva.

Az erdélyrészi szőlőrekonstrukció kérdéséhez. Darányi Ignác földmiv. ügyi miniszter kiküldte a szőlészeti kísérleti állomás igazgatóját s az állami szőlészeti tisztviselői kar három kiválóbb gyakorlati szakemberét az ország erdélyi részeibe, hogy ott a szőlők rekonstrukciójának az ország ama részeire nézve igen nagy jelentőségű egyik kérdését tanulmányozzák s a rekonstrukció összes tényezői hatásának mérlegelésével a szóban levő kérdés megoldására a további irányítás céljából javaslatot tegyenek. Ennek a kérdésnek a lényege az, hogy ajánlható-e egyáltalán az ország erdélyi részeiben a szőlőknek a zöldoltás alkalmazásával való rekonstrukciója is s ha ajánlható ez az ottani éghajlati és meteorológiai viszonyok közt, hol és minő feltételek mellett történhetik vagy pedig hogy az ország erdélyi részeiben kizárólag a fásoltványokkal való szőlőfelújítási rendszer alkalmazására kell-e szorítkozni? Ez a kérdés, eltekintve attól, hogy az erdélyrészi szőlőknek mielőbb való teljes rekonstrukciója nemcsak általános közgazdasági szempontból, hanem az ott termő borok kiváló minőségére való tekintettel is nagyon kívánatos, különös jelentőséggel bír azért is, mert ahol a zöldoltás alkalmazható, ezt a felújítási miveletet a kisgazdák esetlegesen költséggel hajthatják végre, ajánlani azonban csak ott lehet, ahol a siker feltételei megvannak. A földmiv. ügyi miniszter gondoskodásának tehát ki kell terjednie erre a kérdésre, nehogy a szőlőgazdák az ország ama részében oly eljárás követésére törekedjenek, amely eljárás esetleg balsikerekre és esalódásokra vezethet.

Szőlősgazdák tanulmányutja. A Nagyváradon megtartott III. országos szőlészeti és borászati nagygyűlés tagjai tanulmányi kirándulást rendeztek Margittára, a melki apátság ottani mintaszerűleg kezelt szőlő- és borgazdaságának megtekintésére. A kiránduló társaság Nagyváradról különvonaton indult Margittára, hol ünnepélyesen fogadták a társaságot. A szőlő, melyet megtekintettek, mintegy 60 holdas, fekvése gyönyörű, mivélése pedig kielégíthet minden igényt. Legelőször a szőlőmiv. eszközök és gépek raktárát, majd a présházat tekintették meg, melynek berendezése teljesen modern. A szőlőfeldolgozó gépek, a legújabb rendszerű szőlőprések hajtására gőzgép szolgál. A kipereselt must üveggel bélelt cémentkádakba ömlik, innen pedig egy 650 méter hosszú vascsövön a szőlőhegy alján levő pincékbe. A kiránduló társaságnak a szükséges magyarázatokkal *Rácz Sándor*, a budafoki pinczemesteri tanfolyam igazgatója és az uradalmi tisztviselőkar szolgált. *Darányi* földmiv. ügyi miniszter és *Semerecsényi* püspök üdvözlő táviratainak felolvasása után *Drucker Jenő* dr. fejtegette a magyar szőlészeti és borászati aktuális kérdéseit. Összetartásra hívja fel a megjelenteket, mert csakis így lehet eredményt elérni a szőlősgazdák érdeklő kérdésekben. Ilyenek: a boritaladó eltörlése, a magyar borkivitel megteremtése, a bortörvény revíziója, a borászati szakismeretek elterjesztése. Ezután 300 terítékű diszebed volt, melyen *Darányi* miniszterre és többekre mondtak pohárköszöntőt. *Darányi* minisztert a kongresszuson *Dobokay* Lajos miniszteri tanácsos képviselte.

Állami lovak árverése. Az állami ménestételek kisorolt loányagának árverése október hó 5. és 6-án lesz a Tattersallban. Szeptember hó 28-án Budapesten, október 2-án Temesvárott, október 9-én Nagyszébenben lesz nagy szabású kincstári lóárverés.

A kecsketenyésztés Németországban. A „kisember fejőstehene”: a kecske nemcsak a hegyes vidékeken, hanem a lapályon, az egész Rajna mentén mind szélesebb körben terjed el és a kisgazda háztartásában nagy szerepet játszik. Az elmúlt héten tartották az első veszt-fáliai kecskevásárt Dortmundban és pedig igen szép eredménnyel. Leginkább tiszta fehér, szarv nélküli kecskék lettek felhajtva s ezeket is keresték legjobban. A dortmund-hördei kecsketenyésztő egyesület rendkívüli közgyűlést tartott ez alkalomból és elhatározta, hogy minden évben hasonló vásárt rendeznek.

Magyarországi tenyészállatok a bukaresti kiállításon. A bukaresti országos kiállításon Magyarország állattenyésztését nagyobb, az ország legjobb híri tenyészeteiből összeválogatott kollekczióban mutatják be. A Bukarestbe szánt állatokat hétfőn délelőtt a Tattersallban megtekintette Darányi földmiv. ügyi miniszter. A bemutatott megjelent Chorin Ferenc, a bukaresti kiállítás magyar osztályának elnöke is, az OMGE. részéről pedig Szilassy Zoltán orsz. képviselő és Arkóvy Richárd dr. titkárok. Darányi megelégedését fejezte ki a gondosan összeválogatott kollekczió fölött. Tényleg a felküldendő állatok igen szépek és méltón képviselik a magyar állattenyésztést. A románok ez állatkiállításunkon meggyőződést szerzhettek arról, hogy micsoda értékes tenyészanyagot találhatnak Magyarországon és reméljük, hogy a tapasztalataik nyomán nagyobb mennyiségben fogják tőlünk beszerezni a szükséges tenyészállatokat, amelyek a román tenyésztés regenerálására nemcsak a kitűnő minőség, hanem azon körülmény folytán is föltötte alkalmasak, hogy azok a romániaihoz hasonló éghajlati és termelési viszonyok között tenyésztesztek.

A toka-i szőlősgazdák értekezlete. A Zemplén vármegyei Gazdasági Egyesület borászati szakosztálya Sátoraljan helyen értekezletet tartott, foglalkozott ez a szakosztály a tokaji boroknak idegen borokkal való keverését tiltó miniszteri rendelettel. A szakosztály régebben azt kérte, hogy tokaji boroknak idegen borokkal való keverését csupán Tokaj-Hegyalja harminczkét

községében tiltsák el. A földmiv. ügyi miniszter újabb leiratára a szakosztály most elhatározta, hogy a tokaji boroknak más fajta borokkal való keverését eltöltő miniszteri rendeletnek az egész országra való kiterjedését kéri. A Szőlősgazdák Országos Egyesületének a bortörvény revíziójára vonatkozó határozatához hozzájárult a szakosztály.

A szeszadó. A szeszadóra vonatkozólag felhivatalosan a következőket közlik: A kormány terveiben szó sincs a szeszadó egyoldalú emeléséről, hanem csak arról, hogy a mezőgazdasági szeszfőzdek vegyék át az ipari szeszgyárak termelését, ami által megszüntethető lesz a bonifikáczió az a része, amelyet az ipari szesz olcsóbb termelésének ellensúlyozására a mezőgazdasági szeszgyárak kapnak. Ez a bonifikáczió most már milliókra megy és nagyon természetes, hogy ha külön intézkedhetünk szeszadónkra nézve vagy ha az ossztrákokkal e tekintetben egyetértés hozható létre, nemcsak szolgálatot teszünk egész mezőgazdaságunknak, hanem ezek a milliók minden adóemelés nélkül fognak az állam javára esni.

Méhészek gyűlése. A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület méhészeti szakosztálya most tartotta rendes évi őszi vándorgyűlést Nagyváradban Bácskay Sámuel elnöke alatt, amelyen elsőnek Pataki Béla szakelőadó tett jelentést a mintaméhes felállítására érdekében folyó mozgalomról. Ugyancsak ő tartott előadást e czimben: „Rajzok a méhek világából”. A vándorgyűlés a szakosztály disztagjává választotta Bácskay Sámuel, aki köszönetet mondott ezért, egyuttal hosszabb eszmecsere keretében fejtette ki azokat a hibákat, amelyeket az általa meglátogatott 80 méhes kezelésében tapasztalt. A gyűlést kedélyes társasébed követte.

Föld a kisgazdákknak. A beregi rutén nép talpraállítására irányuló segítőakczió egyik fázisaként Darányi földmiv. ügyi miniszter megvásárolta a beregi Háthegegyesét 2.457.505 K.-ért. A 8049 kataszteri hold birtokot a rutén kisgazdák közt parcellázzák el könnyű fizetési feltételek mellett.

Méhészeti Zsebnaptár. Méhészeti szakirodalmunkban már régóta hiányát érezzük egy jól szerkesztett, izléses külsővel bíró, évről-évre megjelenő zsebnaptárnak. E hiányon segíteni óhajtván, *Ivánkovich Béla* az OMGE. tisztviselője, elhatározta, hogy a jövő évtől kezdődőleg egy ily zsebnaptárt boesájt ki, mely hivatva lesz a kezdőnek ügyes-bajos dolgaiban tanácsot adni, a szakavatott méhészek pedig élvezetes és tanulságos olvasmányt nyújtani. A közreboesájtandó naptár 12—15 iv terjedelmű lesz, tartalmát nevesebb szakíróink eredeti czikkei fogják változatossá tenni s már a jövő hó végén megjelenik. A naptár előfizetési ára vászonkötésben, ajánlott megküldéssel 2 K 50 fillér, mely összeg a „Patria” irod. váll. és nyomdai r.-t.-hoz (Budapest, IX., Köztelek) küldendő be.

Fajbaromfi vásár és gépbemutató Temesváron. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi október hó 6 és 7-én országos díjazással egybekötött fajbaromfi vásárt és gépbemutatót rendeznek Temesváron. Működésben bemutatásra kerülnek talajmegművelő gépek és eszközök, valamint szalmatisztító és takarmányfelaprózó gépek is. A gépbemutató rendezését *Sporzon Pál*, e téren szaktekintélyünk vállalta magára. Figyelemre méltó a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület áldozatkészsége is. — Az Egyesület ugyanis legutóbb tartott választmányi gyűlésében határozatilag kimondotta, hogy a baromfi vásáron 4000 korona felhasználásával fog saját számlájára fajbaromfi vásárolni és azokat a közönséges baromfinak megfelelő árban keresztelési czélokra kisgazda tagjai között szétosztatni.

Románia tengertermése. Bukarestből jelentik, hogy a földmiv. ügyi miniszteriumhoz érkezett jelentések szerint az ideai tengertermés rendkívül nagy. Arra számítanak, hogy a bel-földi szükséglet kielégítése után több mint 60

millió frank értékű tengeri marad a kivitel számára.

Zabszállítás a hadsereg részére. A cs. és kir. hadsereg részére 1907 január 1-től decz. 31-ig szükségelt s ajánlati uton fedezetet nyerő zabbeszerzésről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

Termény	Átvevő állomás		
	Pilis-Csaba	Zombor	Újvidék
Zab q. ---	*350	150	150

Szállítási módokat s az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a budapesti cs. és kir. 4. hadtest hadbiztossága.

Zabszállítás a hadsereg részére. A m. kir. honvédsapátok részére 1907 január 1-től decz. 31-ig terjedő időre szükségelt s ajánlati uton fedezetet nyerő zabbeszerzésről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

Termény	Katonai átvevő állomások			
	Nagybecskerek	Lugos	Arad	Baja
Zab q. ---	80	410	2900	3000

Az ajánlati tárgyalások N.-Becskerek és Lugosra f. évi okt. 3-án; Arad és Bajára okt. 23-án tartatnak meg.

Szállítási módokat s az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a szegedi II. honvéd ker. parancsnokság.

Zabszállítás a hadsereg részére. A m. kir. honvédsapátok részére 1907 január 1-jétől december 31-ig terjedő időre szükségelt s ajánlati uton fedezetet nyerő zabbeszerzésről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

Termény	Katonai átvevő állomás	
	Debreczen	Nagyvárad
Zab q. ---	4905	4620

Az ajánlati tárgyalások Debreczenben folyó évi október 18-án, Nagyváradon október 23-án tartatnak meg.

Szállítási módokat s az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a budapesti I. honvéd ker. parancsnokság.

A havasi tejgazdálkodás ismereteinek terjesztése. A havasi tejgazdálkodás ismereteinek terjesztése végett az *alsóvercekei* havasi mintagazdaságban és tejgazdasági telepen tanfolyamot rendeznek november hó 1-től. A tanfolyamra 17 évet már betöltött erős, egészséges ifjakat vesznek fel, akik a tanfolyam idején teljes ellátást és munkadíjat is kapnak. Jelentkezni a telep vezetőségénél lehet.

A különféle gyümölcsök leszedése és csomagolása. Erre nézve a követendő szabályokat a Magyar Élelmiszerszállító r.-t. a következőkben írja elő:

1. **A gyümölcs szedése.** A fázása következtében a földre hulló gyümölcs foltos lesz, minek következtében minőségileg kevesebbet ér, de tartóssága is szenved. Ennélfogva nem szabad a gyümölcsöt a fáról se szakítani, se rázni, hanem törni kell azt. Különösen vigyázzunk a puha, sima felülettel bíró gyümölcsre. Szedéskor a gyümölcs száraz legyen, mert a nedves gyümölcs könnyen penészedik s elromlik. Az őszi gyümölcsöt akkor kell leszedni, mikor könnyen válik el az ágtól, a téli gyümölcs pedig lehetőleg sokáig maradjon a fán. 2. **Osztályozás.** A esemege-gyümölcs eladásánál nagy figyelem fordítandó a fajta tisztaságára, azaz ne legyen keverve más fajtákkal, sőt az egyes fajták még nagyság szerint is osztályoztassanak. Hernyós, férges, foltos, eltörpült gyümölcs kiküszöbölendő: ilyenek gyümölcsbor készítésére használhatók fel. Ily hibás gyümölcs is eladható különben, de csak külön, mint silányabb áru. A jó gyümölcsöt 2-3 osztályba sorozzuk: nagyság, fajta és minőség szerint. A legnagyobb, legszebb s egyformán válogatott gyümölcs a legkeresettebb és az eladó biztos lehet afelől, hogy jó árt kap érte. A finomabb esemege-gyümölcsöt, különösen puha, majdnem érejt körtét, barackot, ringlót, csak kis ládába szabad csomagolni, melynek tartalma körülbelül 10 kg. bruttó súly. A gyümölcsöt egyenként selyempapírba csomagoljuk, ügyelve, hogy a papiros a gyümölcs felületét szorosan takarja. Így a rázás, tasztítás a gyümölcsöt nem sértheti. Ha a gyümölcs lazán fekszik a papirosban, a szállításkor ide-oda hánnyódik s foltot kap. A gyümölcs közötti üres tér fagyapottal töltendő ki, a láda aljára s a fedél alá ugyanily anyagot terítünk, úgy, hogy a láda egészen tele legyen. A többi esemege-gyümölcs szintén ládába csomagolandó, csak hogy ez már nagyobb, terjedelmesebb lehet, körülbelül 50 kg. bruttó súlyig. Hordót használhatunk ilyen célra. A hordó vagy láda oldalait papírossal kibéleljük, a gyümölcsöt pedig szorosan egymás mellé s rétegenként helyezük el. Sok gazda a gyümölcsöt egyenesen beleönti a hordóba, ami nagyon is hibás és kerülendő eljárás. Ügyelni kell a csomagolásnál még arra is, hogy a gyümölcs szára ne sértse az alatta levő gyümölcsöt. A csomagolás egyenesen történjék, réteget-rétegre helyezve mindaddig, míg a legelső réteg a hordóból kilátszik. A hordót vagy ládát nem szabad rázni. A legfelsőbb rétegre papirost helyezünk s ekkor a fedelét óvatosan rászegesszük. Ilyképpen kezelt gyümölcs nem ütődik és romlik meg a szállítás alatt.

Baromfitenyésztési tanfolyam munkásnők részére. A gödöllői baromfitenyésztő munkásnőket képző iskola növendékek felvételére pályázatot hirdet. Felvétetnek 16 évet betöltött, 30 évet túl nem haladt, magyarul írni, olvasni tudó nők, akik teljesen ingyenesen képeztetnek ki nem csupán a baromfitenyésztés körüli teendőben, hanem a baromfiak piaczképessé tételében is. A háztartás körüli teendők tanítására is gond fordítatik. Az iskolát végzett növendékek annyira keresettek, hogy az iskola a szükségletnek alig 1/3-át tudja csupán kielégíteni. Bővebb felvilágosítás az iskola vezetőségénél nyerhető.

Borzderes szarvasmarhák díjazása. A Máramarosvármegyei Gazdasági Egyesület szeptember hó 27-én Aknasugatagon, 30-án Ókörmezőn, október 7-én Hosszmezőn jutalomdíjakat oszt ki a kiválóbb borzderes fajta szarvasmarha kistenyésztők közt.

Tenyészállatdíjazások. Az Esztergommegyei Gazd. Egyesület Baján és Farnadon tenyészállatdíjazásokat rendezett, amelyekre közel 300 db első minőségű tenyészállatot hajtottak fel tulnyomó részben kisgazdák. A díjak összege 800 K. volt, melyeket Gyapay Gál főispán osztott ki buzdító beszéd kíséretében.

Tőzgepor friss gyümölcs csomagolásánál. Egyik legnehezebb kérdés, a meleg vidékekre irányuló gyümölcszállítványoknál a gyümölcs csomagolásának kérdése. Mint azonban a brémai cs. és királyi konzulátus jelenti, német kiviteli cégek G. Schweinfurth Afrika-utazó javaslatára az egyenlítői vidékekre irányuló küldeményeknél egy új csomagolási móddal, a tőzgepor használatával kezdenek kísérletezni. Egyes kísérletek szerint ez a csomagolási mód jól bevált és például egy hamburgi narancsküldemény Kongó belsejébe, 375 km.-nyire a tengerparttól teljesen jó állapotban érkezett meg. A tőzgepor ugyanis mintegy kiegyenlíti a nedvességkülönbséget: penészképződés nélkül sok nedvességet képes fölvenni és azt csak lassan bocsátja ki ismét. Így egyrészt a gyors kiszáradást, másrészt a rothadást megakadályozza. A csomagolás 5 kg.-os ládában történik. Hátránya, hogy aránylag kevés gyümölcs csomagolásához nagyon sok tőzgepor kell és így csak aránylag finom gyümölcsfajoknál használható. **Új lenkikészítő gyár.** A hegyvidéki miniszteri kirendeltség kezdeményezésére Bányuban új lenkikészítő gyár létesül. A kirendeltség vezetősége és a Beregmegyei Gazdasági Egyesület most fáradozik azon, hogy a termelési érdekeltséget összehozza.

Nemzetközi gabonapiacz 1906 szept. 22-től 1906 szept. 26-ig.

	Kelet	Effektív árak									Határidő	Határidős árak					
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	New-York	Chicago
Buza	25	14.75	16.39	16.60	16.90	20.80	21.92	14.88	13.48	17.85	Szept. Decz.	14.18	16.39	20.74	21.92 ¹	15.28	13.48
	21	---	16.36	---	16.70	20.68	21.60	14.78	13.38	17.59	Szept. Decz.	14.88 ²	16.72	20.80 ¹	---	---	---
Rozs	25	12.45	---	13.30	15.10	17.98	16.48	---	---	---	Szept. Decz.	12.88 ²	---	18.96	16.48	---	---
	21	---	---	---	14.90	17.86	16.---	---	---	---	Szept. Decz.	12.32	---	18.96	16.48	---	---
Zab	25	13.90	---	14.50	17.60	17.50	---	---	---	---	Szept. Decz.	13.26 ¹	---	18.16	---	---	---
	21	---	---	---	17.60	17.50	---	---	---	---	Szept. Decz.	13.48 ²	---	18.26 ¹	---	---	---
Tengeri	25	12.10	11.93	13.70	16.85	17.34	---	11.18	9.20	9.55	Szept. Decz.	10.08 ²	11.93	14.80	---	11.18	9.20
	21	---	11.99	---	16.85	17.34	---	11.22	9.78	9.45	Szept. Decz.	---	10.81	15.04 ¹	---	10.32 ¹	---
Árpa	25	12.60	---	---	14.10	---	---	---	---	---	Szept. Decz.	---	---	---	---	10.38	---
	21	---	---	---	14.10	---	---	---	---	---	Szept. Decz.	---	---	---	---	---	---

Jegyzet: ¹) okt., ²) 1907 ápr., ³) 1907 május. A budapesti és bécsi tőzsde az izr. ünnepek miatt zárva.

Kiállítások és állatdíjazások naptára.

Somorján szarvasmarhadíjazás szept. 27. Szobránczon tenyészállatdíjazás szept. 28. Tiszafüreden tenyészmarhadíjazás szept. 30. Budapestén őszi luxuslövésár szeptember 30-tól okt. 2-ig. Németperegen (Arad m.) állatdíjazás és kiállítás okt. 11. Budapestén II. országos gyümölcs-, szőlő- és konyhakertészeti kiállítás okt. 13-19.

KERESKEDELEM, TOZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.) Budapest, szept. 22.

Az időjárás az elmúlt hét folyamán tartósan boros, esős és hűvös volt. A csapadék emellett gyakori volt és az egész országra terjedt ki. A mezőgazdasági munkálatok, főleg azonban a tengeri törése ezáltal késést szenved és az utak is járhatatlanná válnak. A vizállás emelkedett. A külföldön ugyancsak őszi, esős idő van.

A külföldi piacokon az irányzat általában szilárdabb, a jegyzések majd mindenütt mérsékelten bér, de emelkedtek, a forgalom azonban még mindig gyenge. Amerikában a jegyzések jobb exportútletra és szilárdabb vidéki jelentésekre emelkedtek voltak és körülbelül 1/3 c. javulást tüntettek fel. Ezen az angol piacokat is befolyásolta, melyek ugyancsak szilárdabbak voltak. A detail-üzletben élénkebb forgalom fejlődött javult árak mellett, míg rakományokban az üzlet nehezkesebben fejlődött. Az angol határidős piacok ugyancsak kellemebbek. Franciaországban a prompt buza jobb figyelemben részesült, liszt keveset változott. Németalföld és Belgiumban is jobb volt a fogyasztási kereslet. Berlinben az elfordult árváltozások jelentéktelenek, az irányzat azonban tartott: a délnémet piacok ó áru iránt tanúsították jobb érdeklődést, melyet a gyengébb minőségű új áru ellenében előnyben részesítettek. A többi kontinentális tözsdéken a fogyasztási viszonyok keveset változtak, de a hangulat kedvezőbben alakult. Nálunk, ahol az üzleti forgalom az izraelita ünnepek folytán e héten csak 4 napra szorított, az irányzat buza iránt csendesebb volt, míg a mellékezők szilárdak, sőt részben magasabbak is voltak.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük: Buza nyugodtabb irányzatot követett. A malmok vételkedve aránylag jó volt ugyan és az első két napon nagyobb mennyiségek, különösen későbbi szállításra szőlő hajóáruban kerültek forgalomba, de a kínálat is bő maradt és a tulajdonosok erős eladási hajlamot tanúsítottak. A hangulat így csendes maradt, a vételkedő később gyengült is és így a malmoknak nem volt nehéz árengedményeket keresztülvinni, melyek 7 1/2-10 fillért tesznek ki. Finom piros búzák a hét végével külföldi számlára kerestettek. Az összforgalom — 4 nap — körülbelül 170,000 q-ra rug.

Rozs tovább is szilárd irányzatú. A helyi fogyasztás jó érdeklődést tanúsít és jobb minőségű áruért 10 f.-rel magasabb árakat fizetett. Minőség szerint 5:85-6- K-ig érhető el budapesti paritásra és 6:15 K-ig három óra helyben. Export célzatra a kereslet mérsékelt.

Árpa (takarmány- és hántolási célzatra) mérsékelten van kínálva; a vételkedő különösen gyárosaink részéről állandóan élénk maradt és így teljes mult heti árak elég könnyen voltak elérhetőek. Budapesti paritásra 6:10-6:25 K-ig, erőteljes jó minőségű áruért ezen felül is fizettek. Maláta és sörárpaállományok átvéve a forgalom gyenge. Az exportkereslet csekély és így az üzlet főleg a belföldi fogyasztás csekély vételére szorított. Az árak egyébként a mult héthez viszonyítva nem változtak.

Zab elegendő mérvben van a piacon és megfelelő kereslettel is találkozott. A határidőpiac által befolyásoltatva az irányzat később azonban csendesebbre fordult, anélkül azonban, hogy az árakat befolyásolta volna. Szín és tisztaság szerint helyben 6:55-6:85 K. érhető el.

Tengeri a vidékre való elszállítás célzaira kocsiba téve 6:05. gömbszemű áru 6:15 K-ig kelt el. A forgalom az esős időjárás folytán, mely az új tengeri törését megakasztja, valamivel jobb volt.

Napijelentés a gabonatözsdéről. 1906 szeptember 25.

A mai készbuza-üzlet bő kínálatnál és jó vételkedvénél szilárd irányzatú volt. Összesen körülbelül 50,000 mm. kelt el tiz fillérel magasabb árnál.

Rozs jól tartott, helybeni egyenértékre prompt szállításra 12-12:30 K-ig értékesíthető.

Takarmányárpa szilárd, azonnali szállításra budapesti egyenértékre 12:40-12:70 K-ig helyezhető el.

Zab tizig magasabb, helyben 13:30-13:90 koronáig fizettek.

Tengeri 5-10-ig magasabb, helyben kocsira rakva 12:30 K-át kérnek.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 81 k. 15 K. 40 f., 700 mm. 82 k. 15 K. 30 f., 200 mm. 81 k. 15 K. 15 f., 100 mm. 80 k. 15 K. 20 f., 500 mm. 80 k. 15 K. 10 f., 600 mm. 80 k. 15 K. 20 f., 200 mm. 80 k. 15 K. 10 f., 200 mm. 80 k. 15 K., 1200 mm. 81 k. 15 K. 30 f., 600 mm. 80 k. 15 K. 15 f., 100 mm. 80 k. 15 K. 15 f., 140 mm. 80 k. 15 K. 15 f., 100 mm. 80 k. 14 K. 30 f., 100 mm. 79:5 k. 15 K., 100 mm. 79 k. 15 K., 100 mm. 79:5 k. 15 K., 100 mm. 79 k. 15 K., 100 mm. 79:5 k. 15 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 15 K. 10 f., 100 mm. 79:5 k. 15 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 15 K. 10 f., 100 mm. 80:5 k. 15 K. 10 f. Kerezei: 1000 mm. 80 k. 15 K. 20 f. Pta-Esegi: 3000 mm. 80 k. 15 K. 10 f. Pestmegyevidéki: 1000 mm. 79:5 k. 15 K. 10 f., 300 mm. 80 k. 15 K. 05 f., 500 mm. 80 k. 14 K. 60 f., 100 mm. 79 k. 14 K. 70 f., 190 mm. 78 k. 14 K. 80 f., 500 mm. 78:5 k. 14 K. 70 f., 150 mm. 78 k. 14 K. 40 f., 1500 mm. 77:3 k. 14 K. 35 f. T-bánsági: 4700 mm. 77 k. 14 K. 60 f. Bánsági: 1000 mm. 76 k. 14 K. 10 f., 1000 mm. 76 k. 14 K.

Szamádi: 600 mm. 77:7 k. 14 K. 70 f. Bácskai: 1800 mm. 76:7 k. 14 K. 40 f. Példi: 6000 mm. 77:5 k. 14 K. 10 f. Bégamenti: 4000 mm. 77:5 k. 14 K. 70 f. Beeskereki: 2000 mm. 76 k. 14 K. 50 f. Zimonyi: 3030 mm. 74:2 k. 13 K. 50 f. Raktáru, ó-buza: 1350 mm. 76:5 k. 14 K. 20 f. Rozs: 600 mm. 12 K. 30 f., 500 mm. 12 K. 20 f., 100 mm. 12 K. 10 f., 100 mm. 11 K. 90 f., 130 mm. 11 K. 50 f. kp.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1906. szeptember hó 25-én. A székesfővárosi vásárgazdaság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 183 szekér réti széna, 29 szekér muhar, 24 szekér zsupszalma, 5 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 4 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 100 zsák szécska. A forgalom igen élénk.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 500-700, muhar 560-660, zsupszalma 380-420, alomszalma 360-380, takarmányszalma —, 100 kéve tengeriszár —, egyéb takarmány 500-540, zabosbüköny 600-640, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 520-520, szalmaszecska 260-460. Összes kocsiszám 246. Összes súly 394,200 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a kereslet valamivel élénkebb volt és jó vételkedv mellett több tétel kelt el változatlan áron azonnali és későbbi szállításra finomított szeszben 141-142 K. adózva és 42-42:50 K. adózatlanul nagyban. Élesítőszesz adózva 141:50-142 K., adózatlanul 42:50-43 K. kelt el élénk vételkedv mellett.

Denaturált szesz nagyban 35 K-ig kelt és 35-35:50 K. zárul horodával együtt kölesre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyerszesz e hét elején jó vételkedv mellett 35:50-36 K. jegyeztetik új termelési időszakban szállítva.

Budapesten a kontingens nyerszesz ára 38-38:50 K. Bécsi jegyzés 41-41:40 K. kont. nyerszeszért.

Budapesti jegyzés

Table with columns for Kontingens nyerszesz, Finomított szesz adózva, Élesítőszesz adózva, Nyerszesz adózva, Denaturált szesz and prices in large and small quantities.

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Élelmicikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezeté jelentése. 1906 szeptember 25-én.

Élénk vételkedv mellett az üzlet forgalma az összes árukra nézve kellemesebbé vált. Husfélék, vágott baromfi s vadnak azonnali hozzáuk való felkúldését igen ajánljuk, tekintettel a kedvező eladási viszonyokra. Gyümölcs-félék közül szőlő keresett, s ára az esőzés folytán emelkedett. Alma s körte még kevésbé keresett. Vaj szilárdabb, turó lanya. Burgonya változatlan. Káposztában a kínálat igen jelentékeny. Tojás megtartotta szilárd irányzatát.

Mai árak:

Husnemtek: vidéki marhahús hátulja 100-120 kor., eleje 90-104 korona, vidéki borjú bérben, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 96-126 K., helybeli borjúhús 130-136 K., sertésbús szalonnával Ia. 89-116 K., lehuzott sertés 119-126 K., szalonna friss 130-136 K., szalonna sózott 100-120 korona, szalonna, füstölt 120-

140 kor., ovasztani való 122-132 kor., háj 140-144 K., sertészsír 136-144 K., mind métermázsánként. Füstölt-hus (vidéki) kg-ja 0:92-1:40 K., hazai sonka 1:44-2:20 K., szalámi 3:80-4:20 K.

Vad: óz 1:70-1:80 K., szarvas 0:75-0:80 K., vaddisznó 0:80-1- K. kg-ként egészben, nyul 2-3:60 K., fogoly 30-1- K., fácán 2-2:50 K. darabonként.

Baromfi-félék: élő rántani való csirke, újdonság 1:40-2- K., sütni való 2:20-3- K., kacsa sovány 2:80-4- K., kacsa hizott 4:50-6:50 korona, fiatal liba — korona, lud, hizott 9:50-16 K., tyúk 2:20-3:60 K., pulyka 6-8- K., élő sovány liba — korona páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1:40-1:50 K., hizott ruca 1:40-1:60 K., hizott pulyka 0-0- K. kg-ként, poulard 0-0- K., vágott csirke — K. drb-ként.

Tejtermékek: teavaj (ezentrifugált) 1:80-2:40 K., főzővaj (köpült) 1:40-1:70 K., tehénturó 8-16 fill. kg-ként.

Zöldségfélék: burgonya (vaggonáru) sárga 4:40-5- kor., róza 3:80-4- K., fehér 2:50-3- kor., kivi 6-8 K., sárgarépa új — korona, petrezselyem új — kor., vöröshagyma 4-7- K., fokhagyma 24-34 K. 100 kg-ként. — Kelkáposzta — K., Fejessaláta 0-0- K., ugorka salátának való — K., zöldpaprika 0-0- K. 100 darabonként. Egyiptomi hagyma — K. 100 kg-ként.

Gyümölcsfélék: szőlő Oportó 20-24-ig, chasselas 30-36, passafutti 50-60 fill. kg-ként. Alma: választott elsőrendű áru (aranypármén, ranett, Jonathán, Török-bálint, batal stb.) 24-30, másodrendű 16-20, harmadrendű apró áru 6-12 K., körte elsőrendű 50-80, másodrendű 24-32 K. mm-ként. Későn érő görög dinnye — K. 100 drb-ként.

Vegyesárúk: Bor és szesz italokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz 115-120 fill. kg-ként, baracklekvár 0-0- K. kg-ként. Gomba szárított 0-0- K. kg-ként. Szappan, szegedi 56-60 fillér kg-ként. Nyers gomba, vargánya közönséges — fill.

Tojás: bácskai 88-92 korona. erdélyi apróbb áru 87-88 K. eredeti ládánként (1440 drb).

A szövetséget — mint az „Országos Magyar Méhérszeti Egyesület” vezérképviselője — minden mézértékesítési ügyben felvilágosítást ad.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentése a „Köztelek” részére.) 1906 szeptember hó 24.

Table with columns: Felhajtás összege, Minőség szerint, Származási hely szerint, and Bivaly.

Árak (100 kilogrammonként, élősúlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

Table with columns: Magyar hizott ökör, Galicziai hizott ökör, Tarka hizott ökör, Bikák, Hizott tehén, Legelőmarha, Csontozni való marha, Bivaly and prices in three columns (I, II, III).

Irányzat: lanya, nehezkés. A multheti árak domináltak a mai vásáron és csak egyes kivételes esetekben 1 korona emelkedés éretett el. Bikáknál — kivétel nélkül — 1-2 korona áresökkenés volt észlelhető.

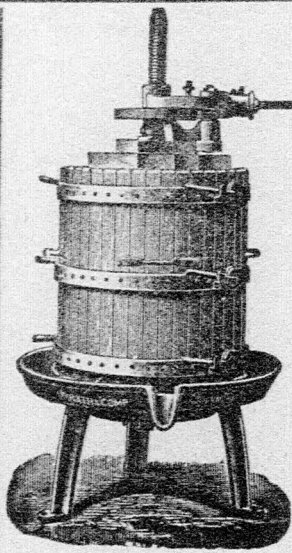
Vásáron kívül közvetlenül a vágóhídra érkezett a feloyt hétén —, a mult vesztégvásárra való felhajtás — darab.

Szerkesztői üzenetek.

Érdeklődő. Hogy van-e vagy lesz üresedés a kérdéses uradalmakban nem tudjuk, mert állásközvetítéssel egyáltalában nem foglalkozunk.

S. S. Közép-Iszkár. A beküldött cikkek a közlendő közé van sorolva, de oly nagy a cizkitorlásunk, hogy csak később kerülhet rá a sor annak közlésére. Addig is szives türelmét kérjük.

H. K. Ipolynek. A földszinen az elhútt szuperfoszlát nem vesz erejéből.

Borsajtólók, szőlőzúzók és gyümölcsdarálók

jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett a legnagyobb választékban kaphatók:

Umrath és Társa

mezőgazd. gépgyárosoknál
Budapest, V., Váci-körút 60.
 Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve hűdítik.

Borsajtóinkat

a szakemberek által legjobbnak elismert eredeti francia Mabilie rendszerben gyártjuk, melynek előnye, hogy a sajtolásnál a legesélyesebb erő kifejtésre van szükség és emellett kettős működésük folytán (az emeltyű-rudnak egy előrenyomása, mint visszahúzásánál működnek) többet és jobban sajtolnak, mint bármely más szerkezetű borprések.

Szőlőzúzókat bogozó készülékkel v. anélkül szállítunk

A megrendeléseket kérjük idejekorán eszközölni.

MIKROSOL

LEGJOBB SZER

házi- és nyálkagomba penész ellen.

Festékgyár

LUTZ EDE ÉS TÁRSA

BUDAPEST VII. ÖRNAGY-U. 4.

Eppen most jelent meg:

A borju

természetes és mesterséges táplálása, valamint felnevelése 1 éves koráig, tekintettel a gümőkór elleni védekezésre.

Gazdák számára írta:
Balogh Sándor.

Ára: 5.- korona.
 Megrendelhető a "Pátria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Deckert és Homolka
 elektrotechnikai gyár
 Bpest, VI., Izabella-u. 88.

Tervez és épít
 1872 óta:

Gazdasági telefonokat villamvilágítási és erőátviteli telepeket gazdaságok, kastélyok és iparvállalatok részére,

villámhárítókat mindennemű épületekre Faraday- és Deckert-féle rendszer szerint, továbbá elektromos vizállásmutató és távhőmérő berendezéseket.

Költségvetések és tervek ingyen!

Kérje ref.-jegyzékünket eddig szállított berendezésekről!
 Több mint 3000 különféle berendezés üzemben. 5589

ÚRLREZSŐ
 SERTÉS BIZÓMÁNYOS
BUDAPEST,
 VIII., BÉRKÖCSIS-UTCA 12.
 Sertéseket sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi áron értékesít.
 Telefon 97-05.

ÚRLREZSŐ
 SERTÉS BIZÓMÁNYOS
BUDAPEST,
 VIII., BÉRKÖCSIS-UTCA 12.
 Sertéseket sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi áron értékesít.
 Telefon 97-05.

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér megye

100 KAT HÓLÓ

A legjobb gyümölcslők.

80.000 gyümölcsfa oltvány
 1 millió gyümölcslőkészlet
 1 millió öntözőcsatlósó.
 Szőlőterítők, szőlőszőlőkészítők, szőlőgyümölcsök stb.

2 millió szőlőoltvány.
 Európai és amerikai szőlő és gyökere szőlőszőlők stb.
 Árjegyzék és művelési utasítás ingyen.

EGYESÜLT FA- ÉS SZŐLŐOLTÁNYISKOLÁK FISCHER ÉS TÁRSA, ÉS AMBRÓSI M.

Mindennemű nyilvános és magán

acetylenvilágítás

berendezéseket elvállal az

Egyesült Acetylenvilágítási részv.-társ.
 Budapest, I., Szent-János-tér 4. sz.

HÁZI KEZELÉS.

KEMNA J. BUDAPEST - BOROSZLÓ

gőzeke- és gépgyáros ajánlja felülmulhatlan gőzekeit, gőzűthengereit és gőzcseplőgéppel párosított szecskavágóit.

Mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál a magyarországi cégvezetőség:

BUDAPEST, Kossuth Lajos-utca 8. Előnyös beszerzési mód.

Eredeti friz jerkékre és kosokra

1907. tavaszi és őszi
szállításra előjegyzést
elfogad: 5418

Dr. Bernolák Károly, Haraszt, Szepesm.

Pályázati hirdetés.

A csákovári magyar királyi földmives-iskolánál az

élelmezői vállalatra

ezenel pályázat hirdetik.

A vállalkozónak élelmeznie kell körülbelül 30 rendes tanulót 11 hónapon át, esetleg 20—20 téli tanfolyamu tanulót 2—2 hónapon át és 20 tanítót egy hónapon át. A rendes tanulók és a téli tanfolyamosok fehéreműinek és ágyneműinek mosatása szintén a vállalkozó kötelessége. Ezen kívül tartozik élelmezni az iskola telepén működő nőtlen tisztviselőket és a telepen levő azon vendégeket és kiküldötteket, kik nála élelmeztetni óhajtanak.

Az élelmezésre vonatkozó bővebb felvilágosítással az iskola igazgatósága szolgál. Az étlap és egyéb feltételek az iskola igazgatóságánál megtekinthetők.

Felhívtnak ennél fogva a vállalkozni óhajtók, hogy zárt és kellően lepecsételt bélyegköteles ajánlataikat

f. é. szeptember hó 30-án d. e. 12 óráig

a csákovári m. kir. földmivesiskola igazgatóságához adják be.

A beérkező ajánlatok ugyanazon napon déli 12 órakor fognak ezen iskola igazgatósági irodájában felbontatni, mely alkalommal az ajánlattevők is jelen lehetnek.

A csákovári m. kir. földmives-iskola igazgatósága fentartja magának azt a jogot, hogy a szerződést az általa szabadon választandó ajánlattevővel köthesse meg és hogy esetleg a beérkező ajánlatok mellőzésével intézkedhessen.

A csákovári m. kir. földmives-iskola
igazgatósága.

5671

Alkalmi vétel! Alkalmi vétel!

ca. 240 magyar holdnyi birtok

közel Győr városához, vasuti állomástól körülbelül 5
kilométernyire, örökség felosztása céljából **eladó.**

Közelebbi felvilágosításokat készséggel nyújt a 1878

Győri Általános Takarékpénztár R.-T.

Győr, Baross-ut és Árpád-ut sarkán.

Értesítés!

A gazdaközönség szives tudomására adjuk,
hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesü-
let, a Magyar Gazdaszövetség és az Országos
Központi Hitelszövetkezet megbízásából

A NÉP BARÁTJA

czimmel egy az **1907.** esztendőre
szóló **gazdasági népnaptárt**

adtunk ki. Fenti szervezeteknek az a célja,
hogy „A NÉP BARÁTJÁ”-val kiszorítsa a
selejtes kalendáriumokat és egy mindenképen
hasznos könyvet adjon a magyar nép kezébe.

Az igen sok képpel és nagyon szép fedő-
lappal ellátott naptár eladását — dezára annak,
hogy körülbelül 200 lap tartalma lesz, **csak**

60 fillérben állapítottuk meg azért, hogy
a nép minden rétegében elterjedve eredmén-
nyel szolgálhassa a kitűzött célt. — Ez a pél-
dátlanul olcsó ár lehetővé teszi azt, hogy az
uradalmak „A NÉP BARÁTJA” naptárt na-
gyobb példányszámban rendeljék meg és eselé-
deik között ujévi ajándéku szétosztásuk. Kérjük
a megrendelések mielőbbi szives beküldését.

Hazafias tisztelettel

a **“PÁTRIA”** gazdasági szakkönyv-
kereskedése

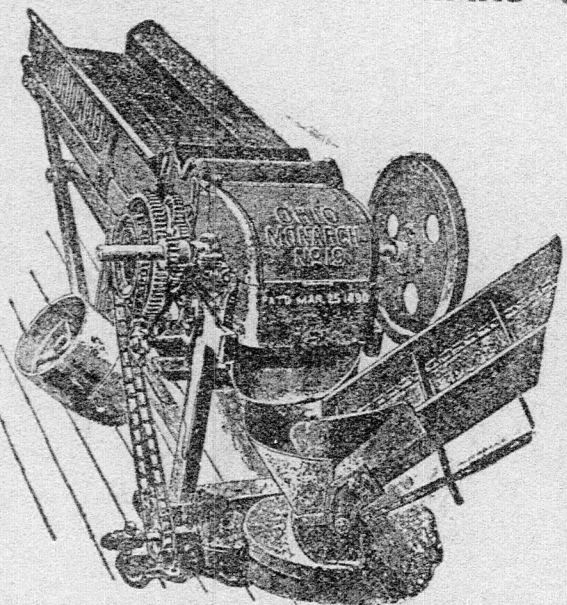
Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. sz.

60 fillér bélyegeken előleges beküldése ellené-
ben szivesen küldünk egy mintapéldányt. ==

Mc. CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY

CHICAGO U. S. A.

amerikai arató- és mezőgazdasági gépek gyára.

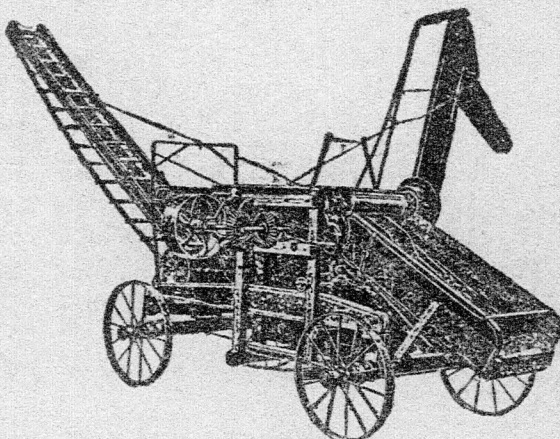
Kukoricaszár-tépőgép.

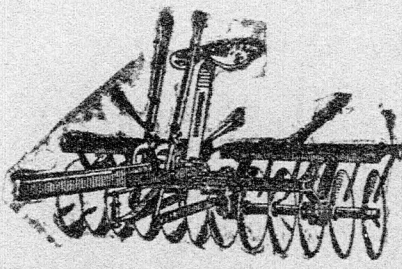
Gyémántfogas borona.

Speczialitások:

- Rugó-fogas borona.
- Aczél-lókapa.
- Osztagos cultivator.
- Kukoricza-aratógép.
- Kukoricza-fosztó és szártépő-gép.
- Kukoricza-ültetőgép (autom. négyzetben ültet).
- Istállótrágya-szórókocsi.
- Benzin-motorok.
- Kévekötő-aratógép.
- Marokrakó-aratógép.
- Fűkaszálgép.
- Szénagyűjtő-gép.

Kukoricza-morzsológép gép-, járgány- és kézierőre.

Tárosás borona (főgáprító, tarlóhántó és szántás-lazító).

Iroda és főraktár: BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 12.

5824

KNECHT I. E., igazgató.

A vadontermő gyógynövények, valamint a gazdasági melléktermékek gyűjtése és értékesítése (31 ábrával). Irta: Péter Béla. 5 korona előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Fiedler János

lenfonógyára
Komárom
vesz

nyers lenkórót

szál nyéréshez, valamint kaszált és géppel csépeelt lenszalmát,

tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernai) orosz lenmagot.

A baromfi hizlalása

és a hizott baromfi értékesítése. 2-ik javított és bővített kiadás 50 képpel. Irta: Hrebiay Emil. 1 kor. 20 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Bonodor-folyadék

a legbiztosabb arnyékszék szagát huzamosabb időre rögtön eltávolítja. **Elegyen sulya 5 kg. csomag bérmentve 7.50 kor.** (Bérendő egy évre) **1 kg. próbacsomag 2.50 K.** Csomagolással, szállítás nélkül. **Széküldés csak készpénzért vagy utánvétellel.**

Vezérképviselő:
FODOR FERENCZ
Budapest, VIII., Klefalyud-
utca 40. sz. 5321

Házinyultenyésztés és értékesítés.

Irta: Andrásovich Géza

2 korona 20 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. Budapest, IX. ker., Köztelek.

Legjobb padló-
viasz,
vaselin,
(Törv. védve.) mindenféle minőségben kapható utánvétellel is Molnár Lajosnál, Budapest, IX. kerület, Köztelek-utca 8. sz. I. em. 4.

Mesterséges keletetés.

Utmutatás csibekeltető gépek kezeléséhez, 16 ábrával.

Irta: Kövy József

1 K. 30 f. előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. IX., Köztelek.

Eladó birtok

Felső-Magyarországon, vasut mellett, körülbelül 1000 magy. hold primissima gazdaság és erdő, szeszgyárral, modern kastélyval és nagy parkkal, sok és jó karban lévő épületekkel 215.000 fnt.

BEYER KÁROLY, Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.

Telefon 12-85.

Gazdasági Lexikon-ról

prospektust ingyen küld a

"PÁTRIA"
gazdasági szakkönyvkereskedése
BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25

Birtok-bérlés.

A Szlavoniában, Verőce megyében fekvő, a vočini uradalomhoz tartozó **balince-nankováci gazdaság** 1907. évi március 1-től kezdődőleg **12 évre bérbeadatik.** A gazdaság a jelenleg építés alatt álló eszék-vočini vasut mentén fekszik és következő kiterjedésű:

- 1325 kat. hold szántó,
- 3 " " kert,
- 197 " " kaszáló,
- 120 " " legelő,
- 16 " " udvarter.
- 122 " " nem termőképes,

összesen 1783 katasztrális hold, azonkívül 400 kat. hold erdőirtás, 300 " " erdei legelő.

Az ajánlatok az alóírt vočini erdőigazgatósághoz nyújtandók be, a hol a bérlés feltételei is megtekinthetők. Az uradalom fentartja magának azon jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül, tekintet nélkül az árajánlatra, saját tetszése szerint szabadon választhasson.

A bérlés tárgyát képező gazdaság bármikor megtekinthető és kívánatra Pivnica délviasuti, vagy Slatina államvasuti állomásra kocsit küldetik. Vočin, Slavonia, 1906. május hóban.

A vočini uradalom erdőigazgatósága.

Élő nyulakat

kétszer vagy háromszorta jobban lehet értékesíteni, hogy ha azokat a helyett hogy lelőjük, élve befogjuk. Fogóhálókat, körülbelül 1500-2000 méter, ugyanint csomagolást a befogási állomásra bérmentve küldöm, sőt szakembert is küldök, a ki a befogást vezeti és ellenőrzi. Óvadék kívánatra.

GUDERA KÁROLY vadkiviteli cég, udvari szállító

WIEN VII/2.

5546

nemesített őszi barackfáimat

Van szerencsém keserű mandolára egy kikötésre idomítva, mint koronával, a következő árak mellett ajánlani:

Faj megnevezése és tulajdonságai	Kikötésre idomított	Koronás	
		K	T
Sándor czár: korai, érik július elején, bőtermő, figyentes	60 fillértől 1 koronáig erősségük szerint	—	60
Metelka: díjazott, duráncei, vérpáros, 25-50 deka sulyu		—	60
Olga királyné: duráncei, igen zamatos, egyik fele piros, másik fele viaszár, bőtermő		—	60
Horpácsi: sima, kopasz, középtermő, augusztusi érés		—	60
Linlei: finom zamatos, bőtermő, duráncei, viaszár, piros csikokkal		—	60
Wienus de Fromentin: igen késői, érik október hó utolján, igen bőtermő, óriási nagy, 50-60 deka sulyu, finom zamatos		—	60
Amstein: igen korai, érik július hóban, közepnagy		—	60
Négyféle különböző csoda nagyságu, finom zamatu, bőtermő, francia őszi barack		—	60

Más különböző gyümölcsfák 160 faj. Szállítandó október hó 20-tól 31-ig. A fa hosszúságát megtartásához felvilágosítással szolgálok. **Árjegyzék ingyen.**

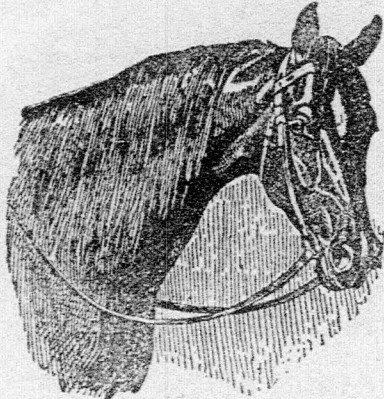
WEISZ SÁNDOR, K.-Nyék, Fejér megye.

Szállítási díj Magyarország legtávolabbi helyére sem halad meg 4 fillért.

5829

A ló és tenyésztése.

Irták:
KOVÁCSY BÉLA és MONOSTORI KÁROLY.
 Kiadta: az ORSZÁGOS MAGY. GAZD. EGYESÜLET
 KÖNYVKIADÓ-VALLALATA.
 Harmadik bővített kiadás. — 600 képpel, 14 mű-
 melléklettel és 1 színes létenyészési térképpel.
Ára füzve 12 kor.
Ára tartós díszkötésben 15 kor.

Ez a gazdakörökben ismert és kedvelt egyetlen magyar létenyészési könyv a most megjelent *harmadik kiadásban* lényeges változásokon ment keresztül. Az elavult képek nagy része ujakkal pótolta-tott, a szöveget pedig a közismert szerzők a hazai és külföldi létenyészési mai állapothoz képest javították és bővítették.

Megrendelhető a "PATRIA" részvénytársaság gazdasági szakönykereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek).

ELADÓ!

40 darab erdélyi fehér négyéves

ökör

ára páronként 650 korona. Felvilágosítással készséggel szolgál a tulajdonos **Klein Jakob** Szinye u. p. Alparét, Szolnok-Doboka megye. Távirda és vasutállomás, Dés. 5992

Gazdaság felosztása

miatt egy 10 lóerejű kitűnő karban lévő magyar állami gépgyári cséplőgép-garnitúra (9 éves) eredeti Sack-ekék, dohányberendezési tárgyak, melegágyak és sokféle egyéb gazdasági cikkek, végül 84 db eredeti bonyhádi tehén **azonnal eladó.** 5970

Bővebb értesítést ad

Bartos és Pfeifer
 Inárcs-Kakucs Pest megye

Segédtszt,

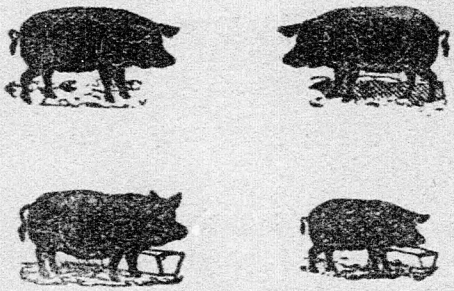
keresztény, nőtlen, kereskedelmi vagy gazdasági iskolát végzett, ki a német és tót nyelvet szóban és írásban bírja, valamint szép kézírása van, egy nagy uradalmi bér gazdaságban azonnali belépésre kerestetik. Évi fizetés 1200 korona, szabad lakás és fűtés. Ajánlatok teljes körülírással és fényképpel ellátva sub: „R. H. N. 1921” jelige alatt Mosse Rudolphhoz, Budapest, IV., Ferencziek-tere 3. intézendők. 5940

Nagyobb mennyiségű kocsányos tölgy és köriscsemetét

keres megvételre a kalocsai érsekségi erdőhivatal. 5949

A sertés javítása és hizlalása.

Irtá: RUFFY PÁL. Ára 2—kor. 2-ik kiadás.

Sertést minden gazda tart. De hogy azt helyesen tartaná, helyesen hizlalná minden esetben, azt éppen nem lehet elmondani. Mert ha a sertés elé dobjuk minden megválasztás nélkül mindazt, ami ehető, az még a sertés helyes tartásának, javításának, hizlalásának koránt sem mondható. Pedig az egész sertéstartás titka a helyes takarmányozástól függ.

A sertést egy oly takarmányátalakító szervezetnek mondhatnók, mely helyes etetés mellett húst és zsírt aránytalanul gazdaságos módon tud előállítani.

Hogy mi ennek a titka, hogy mily takarmány-félékből lehet a legkönnyebben, a takarékoság folytonos szem előtt tartása mellett sokat előállítani, azt e könyv nagyon tanulságos s könnyen érthető módon tárja elénk.

Megrendelhető a "PATRIA" részvénytársaság gazdasági szakönykereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek).

Vetőmagbuza tiszavidéki mé-
 17 koronáért vető zsákjában
 ab Szomlór vasuti állomás el-
 adó gróf. Széchenyi Ernőné
 uradalmában Bélatanya, posta
 Pácán, Zemplénmegye. 3853

Megfigyelések a mesztala-
 jok s a me-
 sztalajokra alkalmas ameri-
 kai szőlőfajtákról. Irták:
 Szilágyi és Treitz, 3 korona 20
 fillér előleges beiktatása ellen-
 ében bérmentve küldi a
 "Patria" r.-t. gazdasági szak-
 könyvkereskedése Budapest,
 IX., Üllői-ut 25.

Hidasnémeti gazdaságomban, tiszta faj, 5-6 v. 6-7
 minőségű, sárga hajú, sárga
 belül fehér krumpli van eladó,
 40 mm. vető zsákjába helybelli
 állomásra készültva mm.-ként
 8 kor. Kisebb mennyiségben is
 rendelhető. 3808

A szőlőgyógyászati kézikönyv
 hazai viszonyainkra. Irták:
 dr. Drucker Viktor orvos, 1
 kor. 20 fill. előleges beiktatása
 ellenében bérmentve küldi a
 "Patria" r.-t. gazdasági szak-
 könyvkereskedése, Budapest,
 IX., Üllői-ut 25.

Olcsó alkalmi vétel. Egy
 10 lóerejű Clayton és
 Shuttleworth-féle használt, de
 még jó karban lévő cséplő-
 gép-garnitúra eladó. Cím a
 kiadóhivatalban. 3860

Dunavarsányi faiskola
 Dunavarsány, Pestmegye.

Ajánl Gleditschia elő-
 sövénynek I. rendű 40—70
 cm. ezre 14 kor. II. rendű
 25—40 cm. ezre 10 kor.

Akác I. rendű 70—120
 cm. ezre 14 kor. II. rendű
 40—47 cm. ezre 10 kor.
 Fenyők 3-szor iskolázva
 75—100 cm.-ig 100 db 90 K. 5950

Juhtenyésztés

mult és jelen irányairól.

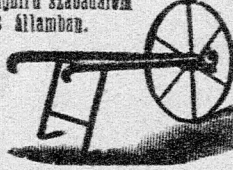
Irtá: Dr. Rodiczky Jenő.

Tartalmából kiemelendő:
 A gyapjuhasznú juhok ten-
 yésztése; a fejős juh
 tenyésztése; a borjúk ten-
 yésztése.

3 korona 20 fillér előleges
 beiktatása ellenében bér-
 mentve küldi a

"Patria" részv.-t. gazdasági
 szakönykereskedése
 Budapest, IX., Üllői-ut 25.
 (Köztelek.)

Világhírű szabadalom
 18 államban.

Stádel-Torkos
 földmérő-taliga

kapható

Stádel gépgyárban, Győrött.

LEGYEK

istállóból, konyhából, mé-
 szárszékéből, vágóhidról biz-
 tosan elűzetnek, ha

Légy-Bonoderrai
 meszeljük, (legjobb már ta-
 vaszkor), 1 kg. elegendő 25
 □-méterre. 5 kg. leírással
 6 korona. franko, utánvétellel.
 FODOR FERENCZ Budapest,
 VII., Klefalu-utca 40. sz. 5952

Szöszös- bökköny,

homoki talajon a leg-
 korábbi zöldtakar-
 mány. Kitűnő minő-
 ségű magot szállít
 zsákokban ab Nyir-
 egyháza vasutállo-
 más, métermázsán-
 ként 32 koronáért 3832

Venczelly Zoltán
 Tura, (Szabolcsmegye).

Vétel

Mézet készpénzért vesz
 Schwarz Budapest, 3838

300—500 (nagy) kat. hol-
 das birtokot
 —a mad részben készpénz-
 fizetéssel, többnyire sikk, jó
 fekete szántófölddel, közel na-
 gyobb város és vasúthoz, ur-
 lak és elegendő gazd. épüle-
 tekkel, keresek azonnali meg-
 vételre. Cím: „Mogánzó
 3859” a kiadóban. 3859

Urasági tejet és teavajat

bármily nagy mennyiségben
 megvételre kerestünk
 Szántó Adolf és Társa
 BUDAPEST, István-ut 67.
 Ugyanott egy „Balange”
 separátor olcsón eladó. 3823

Aranka- mentes

lóhere- és lu-
 czernamagért
 a napi árjegyzéseknél
 jóval maga-
 sabb árakat 5939

HALDEK

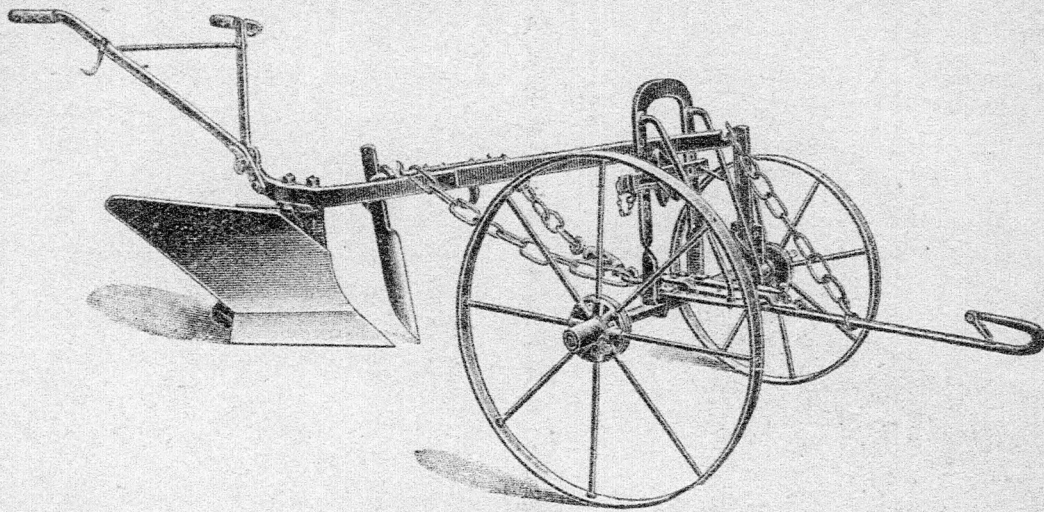
magnagykereskedése
 Budapest,
 VII., Károly-körut 9.

Bérlét

Bérlét kerestetik azonnali át-
 vételre 500 holdig Vesz,
 Zala, Sopron, Győr vagy Vesz-
 prém vármegyékben. Cím a
 kiadóhivatalban. 3834

600—800 (nagy) kat. hol-
 das birtokot ke-
 resek azonnali átvételre, több-
 nyire sikk, jó fekete szántóföld-
 del, közel nagyobb város és
 vasúthoz, urlak és elegendő
 s hárd gazdasági épületekkel.
 Cím: „Bérlő 3855” a kiadóban. 3855

ACZÉL EKÉK.

Ajánlom a legjobban bevált szerkezetű, teljesen aczél- anyagból, pánczél aczélkor- mányokkal, tégelyaczélből készült ekefejjel

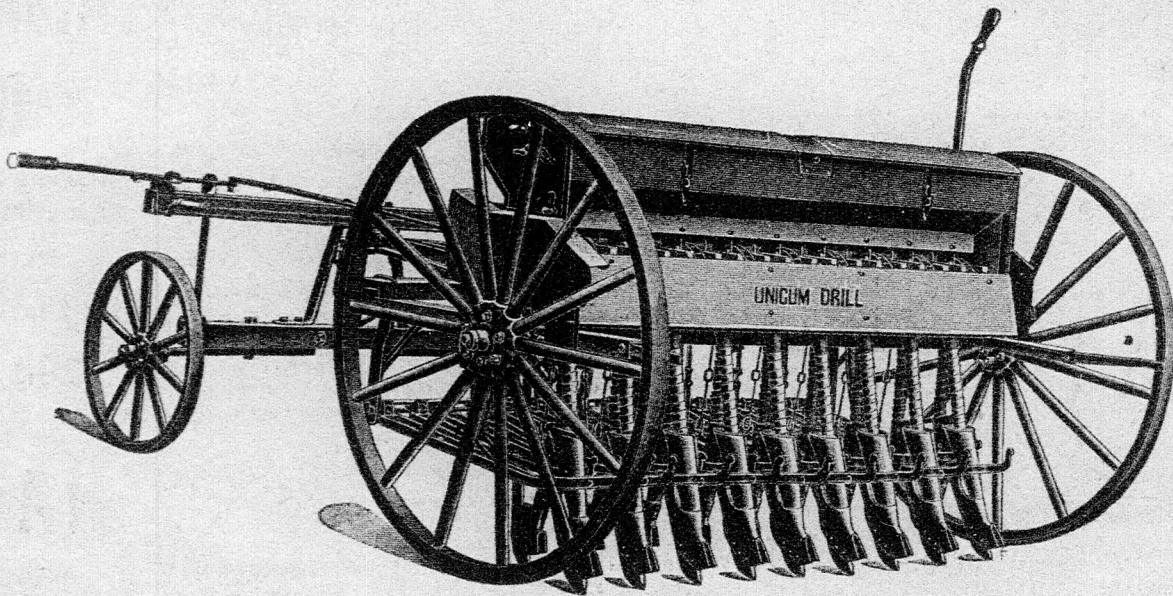
egyes egyetemes és többvasu ekéimet,

valamint talajmivelő eszközeimet teljes szavatossággal olcsó ár és kedvező feltételek mellett.

BÄCHER RUDOLF kizárólagos ekegyára.
Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjön az
“UNICUM-DRILL”

**vetőgépek iránt
gazdatársainál.**

Ezen vetőgép az egye-
dűli, melylyel sík és
hegyes talajon egyen-
letesen lehet vetni,
mely a magot nem
sérti és szabályosan
elosztja. Több mint
26000 darab ily vető-
gép van az egész vi-
lágban elterjedve, me-
lyekről ezer és ezer
elismerő nyilatkozat
áll a t. gazdaközönség
rendelkezésére.

MELICHÁR FERENCZ kizárólagos vetőgépgyára.
Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Hirdetési ár
minden szö-
ven szö-
A legkis

Betölten

Betölten

Irnök kúcsár-
tőber 1-
bíró ír. nőten
jék ajánlatokat
iskolai bizonyítvá-
nyával Fisch M.
ezimre. Magtá k-
majorra való fe-
kivántatik. Fr.
30 (Harminez) ko-
mosáson kívül.

Nöllen izraelita
gazdasági
vőzett, több é-
bíró, valamint a g-
ágában és írásbe-
ban teljesen já-
elcsőre, esőtleg
felvétetik; a ma-
fő nyelv tudás
írásban megkír-
latok a Értel-
jelölésével és bi-
solatokkal Reth
mére Tót Dics,
At rak Nyitrameg

Pályázat. Méltó
Károly
uradalmában egy
4144 jött tressedő
jövendelmése mel-
pénz fizetés 320 k-
rozott lakás, tel-
10 m. kemény has-
kor. világitási p-
szonni betöltend-
nak gazd. akadé-
sőbb tanít-zetel-
nek, kik pályázat-
ványalka. Felezo-
ságos báró Nopos-
tanácsos urhoz (B-
zeum-u. 9.) adják

Gyakorlatfal bir-
homok szőlőm
Bíronyiványokka-
latok A zenbe-g-
bívatatok címé-
küldendők. Méhek
és baromfitenyés-
előnyben részesítik

Egy szeergyárral
bírtokba fo-
önállóan vezetni t-
munkaszerető, sze-
ispán új évre. Pá-
nyitványok másol-
ol, melyek vissza-
nek, igényük jölök
és Meisels Tiszta-D

Gazdasági irnök
nőten
tvinítését 16 síke-
szonni belépés-
Kik gyakorlatias-
tek előnyben rész-
javaslatmása 400 k-
ellátás mosáson.
okmányok másol-
relve, melyek viss-
dotnek, Basz János
hoz BAJ, Sza olcs-
zendők.

Egy gyakorlati
inassat f-
évre megegyezend-
mellől Pályázók
nyak másolatát
melyek vissza nem
Klein és Meisels T

Gépezés- korác-
és egy egyes dop-
tik január 1-ére. A
zonnyitványmásokat
főli igény megjelöl-
dattal tisztesség-
tanyn., a. post
Zemplénmegye kül

Segédítisz, nőten
könyvtárban jár-
tik, valamely szö-
szétele kell, okmá-
melyek nem fe-
küldve, küldendők
nökség, Naktre.

Intelligens első
kerestetik nagy
szere 1907 január
április 1-ére. Csak
ajánlatokkal bírók
Értel. fizetés 4-5.00
Csapnán bizonyítvá-
szakértelem, mag-
szorgalom jelleg-
dők: Se warz J
től: Irodájához
Andrássy-ut 7.

GÖZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyok elvállalni; épügy
mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.
Érdeklődők kéretnek, hogy alanti czimemhez forduljanak.
gőzsántási vállalkozó
WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

Mezőgazdasági Áruhitelbank R.-Társ.

Budapest, V., Báthory-utca 5.

Bankosztálya: előnyös feltételek mellett nyújt mezőgazdáknak szem-kezes kölcsönöket, mélyi hiteli nélkül.

Áruosztálya: minden-nemű **műtrágyák** (kartellen kívül) u. m. super-hosphát, thomassalak, chilisalétrom, k. inít, kalis), valamint az összes erőtakarmányok eladásával foglalkozik.

TÁJÉKOZTATÓ a nem-okleveles gazdatisztek „gyakorlati vizsgájához” szükséges segédkönyvekre vonatkozólag.

Alant felsorolt segédkönyvek azért szükségesek, hogy a vizsgázó ezeket figyelmesen átolvasva és át tanulmányozva, gyakorlati ismereteit kiegészítve, kikerekítve, az újabb gazdasági vívmányokkal is megismerkedjék.

A) Növénytermesztési szempontból.

Általános és különleges növénytermesztés. Két kötet. Irta: Cserháti Sándor.

Első kötet: Általános növénytermesztés (ennek különösen talajmivelési és trágyázási része fontos) új (második) kiadás 9—K.
II-ik kötet: Különleges növénytermesztés, új (második) kiadás 9—K.

Rét- és legelőmivvelés.

A takarmánynövények termesztése. Irták: Szilassy Zoltán és Grabner Emil 10—K.

B) Az állattenyésztés szempontjából.

Állattenyésztés. Irta: Tormay Béla, vászonkötésben 7—K.

A borjú természetes és mesterséges táplálása. Irta: Balogh Sándor 5—K.

Takarmányozás. Irta: Cselkó István, vászonkötésben 10—K.

Lótenyésztésre:

A ló és annak tenyésztése. Irták: Kovácsy és Monostori 12—K.

Szarvasmarhatenyésztésre:

Szarvasmarhatenyésztés. Irta: Tormay Béla. I., II. és III. rész. 3-ik kiadás 12—K.

Tejgazdaság. Irták Sierbán és Koerfer, vászonkötésben 5—K.

A sertésenyésztésre:

A sertés és annak tenyésztése, hizlalása. Irta: Kovácsy Béla 4-80 K.

A juhászatra:

A juh és gyapjú ismerete. Irta: Rodiczky Jenő dr. 4—K.

C) A jószágkezelés és berendezéstan szempontjából.

Mezőgazdasági üzemtan. Két kötet. Irta: Hensch Árpád.

I-ső kötet: Jószágkezelés és berendezéstan.

II-ik kötet: Mezőgazdasági becsléstan és előszámítástan 8—K.

Mindezen segédkönyvek megrendelhetők a „PATRIA” r.-társ. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

*) Ezen könyvjegyzék a Debreczeni Gazdasági Akadémia újabb utasítása alapján van összeállítva.

„Patria” irodalmi vállalat és nyomda: részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. Az Első Magyar Papír-Ipar r.-t. papírosán.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDÉSI ANYAGA

ETERNIT PALA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
**ETERNIT MŰVEK
HATSCHÉK LAJOS**
BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33.

HAUPTNER-

féle állatorvosi műszerek és mindenféle mezőgazdasági czikkek, mint trokárók, gyomorcsovók, bika-orrkarikák és vezetőrudak, juh- és marhanyíró ollók és gépek, füljelzőfogók stb.

magyarországi vezérképvisellete és főraktára
GEITTNER ÉS RAUSCH CZÉGNÉL
BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 8. sz.

Bérbeadó vadászat.

A vámosmikolai hitbizom. uradalom Peröcsény és Vámosmikola (Hont m.) községek határában elterülő s mintegy 6000 m. holdat kitevő erdejének fő- és apróvad vadászati joga 1907. évi július hó 1-től, folytatólag 6 évre bérbeadó. Ajánlatok alulírott erdőhivatalnál teendők, a hol a részletes feltételek is megtudhatók.

Peröcsény (Hont m.), 1906 szeptember hó.

Hitbizom. urad. erdőhivatal.

= Földbirtok =

megvételre kerestetik, körülbelül 2—3000 magyar holdas, jó minőségű, kastélyllyal és parkkal, felszereléssel vagy a nélkül, melyből legalább 1500 hold sik szántó. Ajánlatok a birtok részletes leírásával, közvetlenül a tulajdonosoktól kéretnek dr. Tahy Gábor ügyvédhez, Abony, Pest megye. — Közvetítők nem díjaztatnak. 5617